46րդ ՏԱՐԻ | ԹԻՒ 369 | Կ. ՊՈԼԻՍ, 1902 ՅՈՒՆԻՍ 28/11 ՅՈՒԼԻՍ | ՈՒՐԲԱԹ | 5 ՌԷՊԻՒԼ ԱԽՐ 28 ՀԱԶԻՐԱՆ 1318

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉI-EFKIAR
38, Grand' Rue de la S-Porte, 38
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պօղը Ալի Ճատտէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنيجه يومى و سياسى غزته در
اداره‌خانه‌سى: باب عالى جاده‌سنده نومرو ٣٨

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղշ.	50 ղշ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 Ֆր.	13 Ֆ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ,
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — «ՄԱՆԶՈՒՄԷ» ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՄԻՇՏ ՆՈՐ, ՄԻՇՏ ՀՐԱՊՈՒՐԻՉ
ԿԱՐԴԱԼ ՉՈՐՐՈՐԴ ԷՋԸ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՆՄԻՋԱՊԷՍ

Այս միջոցիս խօսքը չատ կ'ըլլայ անգ. Հիւանդանոցին յարկերուն սարսափելի կերպով խճողուած ըլլալուն, ամէն կողմէ, միեւնոյն ժամանակ, զանազան թելադրութիւններ կ'ըլլան, անպատեհութիւնը բառնալու համար, անմիջապէս, որովհետեւ անհկա ցմէ է, որ ձգձգուելով կրնայ չատ համեմատութիւններ առնել, և ազդ հետեւանքներ ունենալ, թէ՛ Հիւանդանոցին անթիւ խեղճ պատըսպարեալներուն, և թէ՛ նոյն ինքն Հիւանդանոցին ընդհանուր կարգաւորութեանը։

Պէտք է խոստովանիլ սակայն որ, լուծելուկը բաւական կնճռոտներէն է, և անոր լուծումը եթէ ոչ անհնարին, գոնէ երեւակայուածէն չա՛տ աւելի դժուար։

Հիւանդանոցը, մինչեւ այսօր, վարչական զանազան ձեռքերու մէջ, գէշ աղէկ — ատիկա ուրիշ տեսակէտ մըն է, որուն անդրադառնալ տեղը չէ հոս — կը չարունակէր իր գործը, գոհացում տալով քիչ կամ չատ ամէն խնդրանքի և իր հովանիին տակ առնելով՝ բոլոր անոնք՝ որոնք պատսպարող չուքի մը պէտքը ունէին։ Եւ մինչեւ այսօր գրեթէ ո և է չչուկ չէր հանած իր չուրջը, ջանք չխնայելով հասնելու ամէն անոնց որոնք իր ծոցին մէջ ապաստանելու կարօտութիւնը ունէին, քիչ մըն ալ լայննալով, տեղ մըն ալ բանալով իրեն դիմողին, և դուրս չձգելով ո՛ և է խեղճ անկար, որ Գթութեան Ցարկին մէջ պատսպարուելու կարօտութեան էր հասած, իր մէկ ցաւին դարմանումին համար, հիւանդութենէ ու թշուառութենէ քայքայուած իր մարմինին վերջին օրերը քաշքշելու համար։

Բայց այսօր, գթութեան այդ բոյնը տնկաւական դարձած է, բայց դիմումները չեն դադրիր, ու այս անգամ ա՛լ աւելի առատ կը ժայթքեն։

Կացութիւնը ա՛ն է որ, բազմամարդութեան և խճողումի տեսակէտէն, Հիւանդանոցը այսօր կը գտնուի այն տեսակ վիճակի մը մէջ, որ գերազանցապէս ազդու հոգածութիւն մը կը պահանջէ, չկորսնցնելու համար իր կազմակերպութեան հաւասարակշռութիւնը, բան մը՝ որ երբ անգամ մը խանգարուի, պէտք է համոզուիլ որ, ա՛լ դժուար կ'ըլլայ առաջքը առնել։

Այդ վտանգը կրնայ մէկ օրէն միւսը գալ Հիւանդանոցին գլխուն, անդիմադրելի պատուհասի մը պէս, որուն առաջքը առնել կարելի չըլլար։ Վնասը մեծ կ'ըլլայ այդ վտանգին, անդարմանելի, ողբալի միաս մը, — ամբողջ քայքայում մը՝ հազարաւոր հիւանդագ կեանքին, որոնք արդէն բարակ թելի մը վրայ կը տատանին, և գթութեան յարկի մը տակ ապաստանած, չունչի, կեանք առնելու պէտք ունին։

* *

Հիւանդանոցի բոլոր յարկերն ալ, հիւանդներով լեցուած են, — ինչպէս կը յայտարարէր Ս. Պատրիարքը, առիթով մը, — հիւանդներ, անկարներ, խեղանդամներ, վերջապէս պատսպարութեան կարօտ խեղճեր ղրկելու համար Հիւանդանոց, անանկ թախանձագին առաջարկներով և խնդրանքներով, զորս դժուար է մերժել Հիւանդանոցին անունով, և որոնց սակայն միւս կողմէ գոհացում տալ ալ կարելի չէ։

Ինչ պէտք է ընել։ — Անել կացութիւն մը, որ պարզապէս կը չուարեցնէ Հիւանդանոցին Հոգաբարձութիւնը։

Ասոր իբր ազդու և կարելի դարման, — որ սակայն, աւա՜ղ, չպիտի կրնայ ո և է անմիջական օգուտ ունենալ լուծումը դժուարին այս հարցին, — չրջաբերական մը հանուեցաւ ասկէ քանի մը օրեր առաջ, որով կը խնդրուէր գաւառի և Պոլսոյ բոլոր պաշտօնական մարմիններէն, — և քիչ մը, ընդհանուր առումով, Հիւանդանոցը մեղքցող ամէն անհատէ, եթէ հասկցող կայ, — որպէս զի, ջանան, կարելի եղածին չափ քի՛չ խնդրանքներու կարեւորութիւն տալ, և դիմումներու մէջէն անոնց միայն ականջ կախել, որոնք անխուսափելի պէտք մը կը զգացնեն Հիւանդանոց գրուելու։ Այս միջոցը, ինչպէս ըսի, դժբաղդաբար, մանանեխի հատիկի մը չափ ազդեցութիւն չպիտի կրնայ ունենալ, որովհետեւ Հիւանդանոցին պատսպարումին կարօտութիւն ունեցող ո և է մէկը, — ըլլայ վճարելու կարող կամ անկարող, — չպիտի կրնայ խելքին մէջ ողմեցնել թէ Գթութեան Ցարկին դուռը կրնայ իրեն համար գոց պահուիլ, ստիպողական պատճառներու հետեւանքով։

Աս ասանկ։

Միւս կողմէ պատսպարեալ հիւանդներու վիճակը չատ ցաւալի խանգարմամբ մը պիտի յանգի, քանի որ, ինչ կը սպասուի որ ըլլայ կամ ընէ այն ատեն Հիւանդանոցը, երբ սահմանուած է հազիւ հազ ութը հարիւր հոգի միայն պարունակելու, և այդ թիւէն աւելիով ծանրաբեռնուած է այսօր։

Իբր մասնակի դարմաններ՝ այս անպատեհութեան, բժչկական ու տնտեսագիտական զանազան առաջարկներ ալ եղան թէպէտ, որոնք սակայն որչափ բանաւոր, նոյնչափ անգործադրելի միջոցներ դատապարտուած են։

Ինչ որ ալ ըլլայ սակայն, նիւթական ինչ ինչ դժուարութիւններ ալ որ գոյութիւն ունենան, պէտք է ո և է կերպով ճար մը հնարել, — ատոր գիւտը ընել գործին գլուխը գտնուողներուն կը մնայ, — բայց անմիջականօրէն հնարել, Հիւանդանոցը փրկելու համար վերահաս անկումի մը սպառնալիքէն, անկումի մը՝ որուն վերականգնումը չա՛տ դժուար կ'ըլլայ ետքէն, պէտք է հաւատալ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՆԻՒԹԵՐ

ՄԵՐ ԲԱԹՌՕՆՆԵՐԸ

Թէ՛ ինչո՞ւ, այս անգամ նիւթ ըրի սա «Մեր Բաթռօնները», ըլլան անոնք արհեստի վարպետներ կամ վաճառատան պետեր, որոնք չատ քիչ բացառութեամբ, հասկցած են և կամ հասկնալ կը կարծեն վարպետի մը ունեցած պարտականութիւնները. որովհետեւ չատերը գիտեմ որ, գիտակցութիւնը անգամ չունին իրենց կոչման, ու կը կարծեն թէ իրենց բաթռօնութիւնը կը կայանայ միմիայն, դրամարկղին քովը նստիլ, յաճախորդին հետ երկու խօսք խօսիլ ու անխուսափելին իրեն ստորադասեալները ուրիշներուն քով յանդիմանել։ Այո՛, չատ ցաւալի ճշմարտութիւն մըն է ասի և որ աւելի եւս կը չեչտուի երբ՝ աչքի առջեւ ունինք օտար հաստատութիւններու պետերը, որոնք այնպէս կը վարուին իրենց պաշտօնեաներուն հետ, ինչպէս հայր մը իր զաւկին հետ պիտի վարուէր. ու կը հարցնեմ. ասոնցմէ ո՞րն է որ իր այդ ընթացքովը պիտի չահէր. չէ՞ որ անխուսափելին երկրորդն է։ Ու մեր կարգ մը երանելի վարպետները այնպէս կը կարծեն թէ՛ մարդ մը՝ որ իրենց քով պաշտօնեայ է ու ամսական մը կ'առնէ — բան մը որ իր քըրտինքին գինն է — ա՛լ բնաւ մտածութիւն դատողութիւն ունենալու չէ. բայց ինչո՞ւ, միթէ այդ պաշտօնեան օգուտ մը չունի՞ քու գործերուդ և եթէ երբեք չունի, ինչո՞ւ ամսական կը վճարես։ Այո՛, ինչպէս ըսի չատ տգեղ, չատ ցած է ասի. այնչափ ցած ու տգեղ որչափ որ կրնաք երեւակայել։ Վաճառատան մէջ պաշտօնեայի մը պէտք ունիք, մէկը կը ներկայանայ էն առաջ. փոխանակ անոր ուժին ու նիւթական կարողութիւնը հասկնալու, այնպիսի ողորմելի ամսական մը կ'առաջարկէք, առանց խորհելու թէ՛ մարդը այդ դրամով կրնա՞յ ապրիլ ու եթէ երբէք մարդը ստիպեալ է — որովհետեւ այնպիսի պարագաներ կան որ մարդս կը ստիպուի յանձնառու ըլլալ — կը համակերպի ու դուք կ'ուրախանաք որովհետեւ չատ լաւ գիտէք որ ատկէց կըլորիկ գումար մը կը չահիք. իսկ հակառակ պարագային, երբ ձեր առաջարկածը չընդունի, փարայ մը անգամ աւելի չէք տար, սա մտածելով թէ «է՜հ, մարդ չա՛տ...։ Բայց չէ՛ սիրելի բաթռօններս չէ՛. չատ սխալ դատողութիւն մըն է ասի ու հաւատացէ՛ք որ չատ հեղ անուղղակի կերպով ձեզի է որ կը վնասէ։

Սա տողերը գրելու մղեց զիս, իրողութիւն մը որուն ինչութիւնը որակելու համար ածական մը գտնելը ձեզի կը թողում։ — «Առեւտրական հրապարակին վրայ բաւական լաւ դիրք մը ու ընդարձակ գործառնութիւն ունեցող վաճառատան մը տասն և հինգ տարուան պաշտօնեան կը ճամբուի սա անհնամեծ և աններելի մեղքին համար թէ՛ օր մը... մէկ օր մը — աւելի չէ — վաճառատուն չէ եկած ու ան ալ հիւանդութեան պատճառաւ. ու ասի՛ ճշմարտութեան ճշմարտագոյնն է։ Ու կը հարցնեմ ի՞նչ կը խորհիք դուք այս մասին և երբ հին պաշտօնեայ մը կը ճամբուի ո՞ւր մնացին միւսները. ուրեմն ասոնք են մեր օր ըստ օրէ զարգանալու միջոցները, յառաջդիմելու ջանքերը, և եթէ երբեք զարգացումի նչանները ասոնք ըլլալու դժբախտութիւնը ունին, չատ խեղճ ու կրակ, չատ ողորմելի են, հաւատացէ՛ք։ Կ'ուզէք օրինակ մը ևս օտար բաթռօնի մը կեանքէն. մտիկ ըրէք. «Մէկը (հայ մը) Փերման յանձնակատարի մը կը ներկայանայ, մարդը էն առաջ պաշտօնէին կարողութիւնը հասկընալէ վերջ, ամսական մը կ'առաջարկէ ու այդ ամսականով կրնաս ապրիլը կը հարցնէ. պաշտօնեան որ բնաւ ատանկ մեծ ամսականի մը յոյսը չունէր, կ'ընդունի առաջարկը, կ'անցնին երկար տարիներ ու մարդը հոգ բացարձակին կը ծերանայ, երբ այլ ևս անկարող կ'ըլլայ աչխատելու, կը դադրեցնեն զինքը գործէ, առանց ամսականը կտրելու. Ահաւասիկ «բաթրոնութիւն»ը որ իր հետ կը միացնէ հոգեկան հեչտ հաճոյք մը վայելելու ուրախութիւնը, բայց չեմ ըսեր թէ, ամէն օտար, սա վերը յիչածիս պէս է — ո՛չ, բայց մեծագոյն մասը, սա պայմաններուն մէջ է որ կը գործէ ու դարձեալ ո՞վ է որ կը չահի. իրենք. չէ՞։

Գ. ԹՈՐՍԵԱՆ

ՄԷՏՍԱ

(ԱՆԱՊԱՏԻ ԱՒԱՆԴԱՎԷՊ)

Անծիր անապատին չիկորակ աւազները՝ ուր կարաւաններու չարան տողանցումը օձապտոյտ անվերջ գալարումներով կիսաւեր հետքեր էր թողած՝ կը յուզուէին փոթորկոտ, խօլամռունչ, լեռնակաձեւ կոհակներ թաւալելով, որոնց հեղձուցիչ ծանրութեան ներքեւ ամբողջ կարաւանները անչնչացած՝ կը հեծէին անկենդան, անխլիրտ։ Օրը, տխուր, մռայլային հանդարտութեամբ կը ծագէր այդ ամայութեան մէջ. տօսկատեսիլ, միօրինակ մերկութիւններ երկան կուզային մթին ստուերներու մէջէն, ողակորկան ուրուականներու նման լերկ լեռները ու պարխաները՝ չղթայ չղթայ կ'օղակուէին, կ'երկարէին, ու լոյսի չէկ փողփողումներով հրդեհուած կատարները անոնց՝ մառախլային կուտակումներու մէջէն՝ դուրս կը ցայտէին...։ Ասողի քաօսը այսօրին փրփուրներով դեռ կ'եռար հեռո՛ւն. խորչող ու մրկող ծովը կ'արչաւէր. հրատապ ցոլքեր ու ճաճանչներ կը մաղէր դժգոյն բարկ ու կարմիր արեւը իր երեսէն, որուն առջեւ չէր ժպտեր դալար բուսական մացառուտք մը, ոչ ալ ջուրի չեղջակայտ մը կը հայելիանար։ Տեսութիւնը՝ կը ձգուէր հեռուն, ուր պահ մը կապոյտ լուրթ նուրբ-գիծ սահման մը կ'ուրուանկարուէր։ Երկինք ալ մերկ կապարի աժգունութեամբ կը ծանրանար, ճնչող, ահարկու, առանց գութի դող մը, ժպտի մելանուչ նչոյլ մը ճառագայթելու աւազներուն վրայ։

* *

Հիանալի էր Մէտսա, զարմիկ ու հրաչակնամեկ, իր խանձարուրքը եղած էր մետաքսահիւս «կախօրրան»ին ծոցը, փափուկ ու գիրգ, կախուած նրբերան արմաւենիներու ճկուն բազուկներէն։ Իր չուրջ ովասիս մը կը բուրումնաւէտէր, հեչտասփիւռ խնկենիներուն փնջազարդ գարգմանակը հովանին էր իրեն։ Ա՛ն, հազարաւոր ճերմակ վրաններուն միածինն էր։ Իր հայրը՝ անոր ծննդեան օրը՝ ամբողջ ընտանիքին առջեւ երդմնցած էր իր ահագին վաղակաւորին վրայ, բոլոր իրեն նուիրական եղող Նուխաստաններուն անուններով՝ գուրգուրալ ու պաչտել իր անդրանիկ սիրոյ այդ չքնաղ ծաղիկը։ Եւ Մէտսա հայրենի ծանր չուքին յարգուած ու անոր լայն ու կնճռոտ ճակտին խիստ լրջութեան տակ՝ մեծցած էր համակ անձնուէր, աղօթասէր ու պաչտօնատար նուիրական խորաններուն ու Թերափիներուն։

Իրենց վրանը յաճախ արձագանգը հնչած էր կայտառ ու գեղանի հուրիներուն ու սիրոյ պարիկներու և ինք ի լուր այդ հոգեցունց հուր խաղերուն՝ վրդովուած էր, կուրծքը զեղուն կոյսի բոլոր արոփումներով և հոգին վառ թռչած էր անուչ երազանքներու մէջ։ Լուսինը՝ իր չքեղ հայելին էր եղած, ովասիսին մութ թաւուտքը՝ իր կուսական սրսկապանը, լայնասաղարթ արմաւենիներուն հեչտաբոյր սօսաւիւնները, իր ներդաչն քնարը, բոլոր անապատը՝ իր սիրող հոգւոյն խրախճենք ու խորհրդաւոր պատկերը եղած էր։

Արբունքի գրգռոտ այդ տարիքին մէջ հէքեաթական հուրիի մը բոլոր թովանքներով՝ հրապուրիչ, գգլիչ էր Մէտսա։ Հասակը նօճիի մը նման բարձր ու գեղակերտ, դէմքը՝ յասմիկի մելամաղձոտութեամբը տժգոյն ծաղրոտ յօնքերով՝ որոնց նուրբ աղեղին տակ երկու սեւ ածուխներ կը բոնկէին աչխոյժ հուրքով մը։ Մազերը եփենաթուխ էին, յորդ գալարներով կիսադէմքն ի վար լաչակին տակէն գիսակ գիսակ կը գուրգուրէին, կը խոչմուէին։ Նկարէն մետաքս բօպային ծալքերէն, հոլանի վզին չուրջ, լանջքն ի վար կը վիժէին հարմայքները՝ ընդելուզուած ուլունք ուլունք առատ բըժժանքներով։ Մարգարտագոյն կաթի ծորանները, ուռուցիկ ուռուցիկ դուրս կը պոռթկային ծիծղուն։ Մտանաւոր ծղիկները՝ ապարանջանուած թեզանիքի անդուստ հանգրիճումներուն մէջ՝ ողորկօրէն կը մերկուէին, սրմայ հիւսկէններու վառքին հետ չփոթուելով հինայած քրքում մատները։

* *

Անապատի կուրծքին վրայ փթթող գեղածիծաղ այն ովասիսը, ո՛ւր իր հայրը կը բնակէր, ո՛ւր ինքը կ'ապրէր, այծերու հօրանին մօտ, դալար, յուռթի, կաթի ու մեղրի ակերով ոռոգ, սուգ էր զգեցած։

Լուսինը արծաթ ցոլքերով ողողած էր ճերմակ վրանները։ Մութին խորհրդաւորութեանը մէջ կը հընչէր հոգեթով երկնասլացիկ աղօթքը, ու Մէտսայի հայրը իրենց գաւառի կուռքին «տան ճրագ»ը դեռ չէր վերադարձած։

Տխո՛ւր, տրտո՜ւմ, ճակատը խոհերով բոցավառ, աչերը՝ արցունքներով տամուկ, անքթիթ աչուըներովը կը լրտեսէր Մէտսա հօրը ճամբան, եղնիկի մը նման հարթչելով մէն մի չչուկի ու թափրտուքի։ Գիչերանց քաչեց ան՝ լուսնի ցօղով ու արցունքով թրջած լաչակը գլխուն, և ճամբայ ելաւ ի խնդիր իր հօր։ Հէ՛ք աղջիկ օրերով թափառեցաւ լայն ու ընդարձակ անապատին մէջ, ի զուր հարցաքննեց ուղեւոր ուղտերամակները. չէկ ու կարմիր աւազի ծովը միչտ կը փրփրէր հեռո՜ւն...

Մխրճուած խոր ամայութեանց մէջ, մոլորած էր, հասած էր մինչեւ չարաչուք ոգիներուն, ուրուականներուն ու դեւերուն զանխուլ որջերը՝ ուր անոնք կը չահապետէին. սոսկում չէին ազդեր իրեն ո՛չ անապատի հզօր առիւծին ամեհի մռնչիւնները, ո՛չ թունաւոր գալարուող օձերուն սուր ու խլացուցիչ չչիւնները։ Գիչերը իր աղջամղջուտ արհաւիրքներով, եւ անապատը իր ծանր, ահարկու լռութեամբ կը տարածուէր համապարփակ։ Անօթի ու ծարաւ կը խամրէր Մէտսա պապքած չքնաղ ծաղիկի մը պէս։ Չկար պղուտ գալարուտք մը, ջրի վճիտ վիժանք մը կամ հովանուտ վայր մը, ուր քունի հեչտ թեւերուն մէջ մոռնար իր տոչորման վիչտն ու խոնջէնքը։ Ի զուր այդ յորդ կարօտի արցունքներով կը ցօղէր այդ վայրի, անմարդի ովկէանին խորը, մերկ, ամուլ լեռներուն ծոցը։ Վըչտաղեղ հառաչանքներ կը պոռթկային կուրծքին ծալքերէն, խու՜լ արձագանք մը դոնչելով հեռուն ոստանդական, դեռ կ'ոռնար լացովը մըռընչոտ հովերուն, հիւսելով ներբողը իր արի ու քաջամարտիկ հօր, որ խեղդամահ եղած էր աւազներուն տակ։

* *

Երեկոյ էր։ Բլուրներուն վրայ՝ թանձր ու հոծ՝ նորէն կ'երկարէին

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 44

ՋԱՆՐԻ ՄՕՆԷ

ՆԱԽԱՆՁՈՏ ԿԻՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Զ

Աղջիկը անկողինին մէջը նստած էր, գլուխը տեղաւորած էր երկու բարձերու մէջտեղը։ Այտին ցցուածքները կարմիր կարմիր կը վառէին փոսը ինկած մասերուն անգոյնութիւնին մէջ. աչքերը և սեւ աչքերը, տարօրինակ լոյսով փայլփլող, աւելի ներս քաչուած կ'երեւէին։ Կարծես չի անմոռնող խորհրդաւոր դերձան մը, յուլաբար և ընդհատ չարունակութիւնով մը ներս կը քաչէր իր աչքերը։

Սեւ մազերը, ոսկի ասեղով մը վեր բռնուած, փայլունութիւն մը ունէր որ կեղծի կը նմանէր։ Ասիկայ իր դէմքին կանխազգաց դիակի մը երեւոյթը կուտար։

Ճէ իր սպիտակ գիչերազգեստը, որ աղուոր մը ամփոփած էր իր նիհարցած մարմինը, պատանքի կը նմանէր։

Րօպէր զայն առաջին անգամ տեսնելուն սարսռաց։

— Կը տեսնաս որ մինակ եմ Րօպէր, ըսաւ Ֆերնանտ. ամէնքն ալ ճաչելու ղրկեցի. քիչ մը մինակ մնալ կ'ուզէի... Եւ զքեզ, Արիչիթային դուրս ելած ատենը, կանչեցի որ քեզի տեսնամ...

Ու չարունակեց իր սեղմուած ձայնովը,

— Սա քու նոր սէրիդ վրայ, ինծի քանի մը բան չե՞ս պատմեր...

Րօպէր դէմքը չի փոխեց։ Մինակ լուռ կեցաւ, պատասխանելու համար բառ մը չի գտնալով։ Չի գտնալով նոյն իսկ չքմեղանքի խօսք մը արտասանելու համար այս կնիկին առջեւ, որուն նախանձոտ սրտին թչնամութիւնները, անոր հանդէպ ունեցած սէրը, մեռցուցած էին իր սիրտին մէջ։ Սրտին մէջէն քիչ մըն ալ ամօթ կ'զգար, առանց պատասխան տալու կայնելէն այս մեծ սրտով աղջիկին դիմաց՝ որ ներած էր իրենց սէրին և նոյն իսկ անոր մէջ ընթանալու համար ուղղութիւն մը ցուցուցած։ Ինքզինքը այս պարագային քիչ մը պզտիկ կ'զգար բաղդատելով անոր վեհանձնութիւնին հետ։

— Մահամերձի մը քմահաճոյքը, ժամանակին գեղեցիկ աղջիկի մը վայրկենական հաճոյքն է որ քեզի հետ անցունել կը փափաքիմ պահ մը... կը փափաքիմ դեռ ժա՛մ, մ՛ժամ մըն ալ քեզի հետ մնա՛լ անցունել...։ Մի՛ վախնար, անգամ մըն ալ չի՛ պիտի յիչեցունեմ քեզի սէրի այն անուչ ժամերը, որոնց մէջ դո՛ւն, քու արուեստագէտի խաբող բանաստեղծութիւնովդ, Վէնիւսին և Երոսին իտէալ գեղեցկութիւններուն վրայ կը ճառէիր... Իմ հիմակուան ուզածս լռե՛լ է պարզապէս. լռե՛լ և բնա՛ւ ձայն չի հանել այդ մասին, երազե՛լ ճիչդ այնկ ատենուան պէս ուր բացակայ էիր հոսկէ, ուր անհամբեր գալուդ կ'սպասէի, — մինչդեռ դուն հո՛ս, թիկնաթոռին վրայ, ինծի ա՛յնքան մօտիկ նստած ես։

Րօպէր բոլորովին յուզուած էր և կ'զգար որ արցունքի կաթիլներ իր կոպերը կը թրջէին։

Նստեցաւ և իր ամբողջ ջանքը թափելու համար։ Իր աղջի սէրը բոլորովին աչքին առջեւը կուգար և չատ դառն տրտմութիւնով մը կը լեցունէր իր սիրտը։

Ֆերնանտ ջուր ուզեց։ Այրող չըրթունքները զովացնող ըմպելիին գաւաթէն կ'ատելէն ետքը, աղու վայրկենական հեչտաքըրքրութիւն մը ունենալ կեղծեց։ Ամուսնութեան լաթերուն մէջ եղածները, մէկիկ մէկիկ անոր աչքէ անցընել կը փափաքէր։

Րօպէր անոր կամքը կատարեց, կարգաւ, ամէն մէկ նիւթերը, գոհարեղէններ ելն., մէկիկ մէկիկ անոր տուաւ։

Ցանկարծ այս տեսարանէն յուզուեցաւ Ֆերնանտ։ Րօպէր անմիջապէս ամէն բան նորէն իր տեղը դրաւ։

Հիմայ Ֆերնանտ երթալով կը հեւէր կարծես Բարձերուն վրայ, որոնք իր թեթեւ ծանրութեանը տակ, մեղմօրէն կը ծալլուէին, հետզհետէ կը տկարանար։ Դէմքին փոքրիկ ցցուածքները բոլորովին գոյներնին կը փոխէին՝ մոխի գոյն մը կ'առնէին։ Այտերը սոսկում ազդելու աստիճան կը փոսային և աչքերն ալ անո՛նկ մը ներս կը քաչուէին, որ կարծես պիտի անհետանային և գանկին խորը պիտի կորսուէին։

Չէր խօսէր այլեւս։

Րօպէր վերջին աղէտի մը մօտաւորութենէն վախնալով, ձեռքը երկնցուց զանգակը զարնելու համար։

Այն ատեն Ֆերնանտ, չատ մեղմ ձայնով մը, Րօպէրին ըսաւ որ իր անձնական դարանին բանալին առնէ և անոր մէջ գտնուող պզտիկ սնտուկը իրեն տայ՝ ուր իր մօրը մէկ մատանին կար։

Րօպէր բացաւ դարանը և սնտուկը անոր տուաւ։ Ֆերնանտ բացաւ սնտուկը և անյագաբար սկսաւ դիտել գոհարը։

Շատ պզտիկ մատնի մըն էր ան, նրբօրէն չինուած և երկու չատ սուզ ադամանդներով զարդարուած։

Առաւ և իր մատը անցուց։

— Մայրիկս իր մատը անցուց ասիկայ... իր մեռնելուն օրը։

Րօպէր սարսռաց և ըսաւ,

— Տո՛ւր, հանէ մատէդ ուրեմն զայն, որովհետեւ քեզի համար՝ այն օրը հասած չէ՛ դեռ։

Ֆերնանտ մատէն հանեց զայն ու տուփին մէջը դնելով, նորէ՛ն սկսաւ դիտել։

— Ե՛ս որ ա՛յնքան կը սիրեմ գոհարեղէնները...

Լռեց քիչ մը։

Գոհարատուփին մէջէն, մատանին անյայտացած էր։ Ցանկարծ Րօպէրին առաւ տուփը և ըսաւ.

— Իր տեղը դի՛ր, չո՛ւտ...

Րօպէր տեղը դրած ատենը, Ֆերնանտ պօռալ սկսաւ.

— Հա՜յր... Հայրի՛կս տեսնալ կ'ուզեմ... Ա՜հ, կ'զգամ որ հի՛մայ պիտի մեռնիմ։

Րօպէր դարանը գոցեց և դուռը վազեց պօռալով.

(Շարունակելի)

Թարգմ. ՇԱՀԻՆ

տուներները։ Վերջ ալոյսը կը բանար գիշերին մութ փղոսկրէ դղեակը ու անապատը տարտամ, ուրուային կը պարուրէր խորհրդաւոր։ Մէտաս յոգնած, ջլատուած ու պարտասուն, հասաւ սև ժայռի մը մօտ։

Հո՛ն, Մէտաս, սկսաւ ընել իր սովորական աղօթքը, ձեռնամած, աչքերը բացիկ, ծնրադիր։ Տխրութեան մէջ աչուըները աւելի գեղեցիկ կը փայլէին. Վերջալուսին ոսկեգոյն արեւը Թուխ ճակտին վրայ կը ցոլար, Ցեթևցած կուրծքին տակ անթեղուած յոյսը կը կայծկլտար։ Մարաւած շրթունքները կակաչ-փթթումով մը ոգեւորուած՝ կը մրմնջէին «Ո՜վ Աստուած, իմ հայրս որ այնքան քաջ էր սրտով, պէտք էր որ կորնչէր այս անկարեկիր աւազներուն մէջ»։ Ձայնը կը մարէր շրթունքներուն վրայ, կուրծքը ահագին տրոփումներու ներքեւ կը պայթէր։ Վերջապէս փղձկուն ու հեկեկուն ինկաւ նուաղած, ուշաթափ։

Այն ատեն երկնքի ստուերաչոգ ամպերուն մէջէն յանկարծ ալայիկ, լուսազգեստ հրեշտակ մը չողաց, յորդ պայծառութիւն մը պատեց ամբողջ ժայռին չուրջը։ Մէտասի վարսերը լուսապսակով մը չողացին, ամբրոսական բուրումնաւէտութեան մը ազդու թափանցումէն սթափեցաւ, և հրեշտակը համբոյրի մը մէջ սրբելով անոր արցունքները, ըսաւ. «Ո՜վ կոյս, Աստուած լսեց քու աղօթքդ...։

Ու զայն իր չուշան թեւերուն մէջ առնելով դէպի երկինք պարզեց իր ճերմակ փետուր Թռիչքը, դէպի յաւիտենական տունը Աստուծոյ, ո՛ւր յաւերժապսակ կոյսեր իրենց առաջքին հիւր-քրոջ կ'սպասէին անթառամ ծաղիկով։

Աստուած ուզեց վարձատրել այդ հիւրասէր չքնաղ կոյսը, և ո՛չ երկնից մէջ և ո՛չ երկրի վրայ գտաւ անոր արժանի բան մը, ու անոր մարմինը փոխարկեց ամենաչքեղ լուսաւորի մը որպէս զի իր յաւիտենական պսպղուն լուսովը՝ առաջնորդ ըլլայ անապատին մէջ ուղեկորոյս հաւատացեալներուն։

* * *

Չքնաղ լուսաւորը, ամէն իրիկուն, իր երկա՛ր ոսկի ծամովը՝ կուգայ լուսաւորել այն սև ժայռը՝ որ սրբանուէր ուխտատեղի մըն է հիմա անապատի գեղանի բնակչուհիներուն, որոնք խումբ խումբ կուգան հոն, իրենց կուսական անբիծ տենչանքները և ուխտերը մըրմնջել։

ԵՐՈՒԱՆԴ ԳԷՈՐԳԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԷՏՈՒԱՐՏ ԵՕԹԵՐՈՐԴ

Անգլիոյ գեղեցիկ լուսաւորը. — Ապաքինման ճամբորդութիւն. — Թագադրութեան թուականը։

Յուլիս 5ի տեղեկագիրը ամէն կողմ մեծ գոհունակութիւն պատճառած է։ Երջանկաբեր լուրը որուն կը սպասուէր երկար ժամանակէ ի վեր, հրատարակուեցաւ վերջապէս։ Թագաւորը վտանգէ ազատած է ալ։ Թագաւորին քաջողջ կազմուածքը, զոր ժառանգած է իր Վեհափառ մօրմէն, վերջապէս յաղթահարեց այն դիպուածին, որ իր կեանքը վտանգի ենթարկած էր։

Անգլիացիները կ'ըսեն թէ, Անգլիա մինչ տարօրինակ բաղդաւորութիւն մը ունեցած է, և այդ բաղդաւորութիւնը իրեն սրդողած ըլլալ չերեւար տակաւին։ Այդ բանին կը վերագրեն Անգլիացիները՝ Թագաւորին մահուընէ ազատիլը։

Սակայն ասիկա Անգլիացիներուն ինքնասիրութիւնն է, և օտարները թերեւս իրաւունքով կրնան ըսել թէ երկուքուկէս տարուան ծանօթ պատերազմը, և վերջին վայրկեանին Թագադրութեան հանդէսներուն յետաձգումը կրնան բաղդաւորութիւններ չնկատուիլ։ Թերթերուն հաղորդուած տեղեկութիւն մը կ'ըսէ թէ՝ Թագաւորին առողջացման լուրը Պըքինկէմի պալատին մէջ մեծ գոհունակութիւն պատճառած է։ «Վիքթօրիա էնտ Ալպէրթ» «եօթ»ը, որ Բորթսմութ կը գտնուի, պատրաստութեան մէջ կը դրուի՝ վեհապետին ընդունելութեանը համար, որ Պըքինկէմի պալատէն անմիջապէս պիտի մեկնի, երբ իր առողջութիւնը ներէ։

Կ'ըսեն թէ Թագաւորը հարաւային Ֆրանսա ճամբորդութիւն մը պիտի կատարէ։ Կ'ըսուի նաև թէ Գերմանիոյ կայսրը իր մօրեղբօր տրամադրութեանը տակ դրած է դղեակ մը։ Բայց տակաւին վերջնականապէս վճռուած բան մը չկայ։

Յուլիս 5ի առտուան տեղեկագիրը հետեւեալն է.

«Պըքինկէմի պալատ, ժամը 10,

«Նորին Վեհափառութիւնը գեղեցիկ գիշեր մը անցուց։

«Ջուարթաբարոյ է Թագաւորը և շատ աւելի կազդուրուած կը զգար ինքզինքը։ Երջանիկ կը համարենք ինքզինքնիս՝ կարենալ հաստատելով որ Թագաւորը վտանգէ զերծ է։

(ԵՐԵՔ ԲԺԻՇԿՆԵՐ)

Բնական է, որ խնդրոյ առարկայ դարձած է այս միջոցիս օծման հաւանական թուականը, որ օգոստոսի մէջտեղուանքը ըլլալ կը կարծուի։ Այս թուականը գո՛հ չի ձգեր սակայն անգլիացի ազնուապետական դասակարգը, որ սովորաբար տարուան այդ եղանակին մէջ Սկովտիա կը գտնուի։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

Եոհաննէսպուրկէն յուլիս 6 թուականաւ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ, հրաման եղաւ որ այն քաղաքաց ուր բնիկները բազմաթիւ են, բնիկ կառավարիչ մը և փոխ-կառավարիչ մը անուանուի։ Խարազանի պատիժը ջնջուեցաւ։ Երբ սակայն երեք տարուան մէջ յանցաւորը իր յանցանքը կրկնէ դարձեալ նոյն պատիժը պիտի գործադրուի։ Խարազանի պատիժին պիտի ենթարկուին նաև անոնք երբ ասոնց յանցապարտութիւնը որոշէ դատարանը կամ բարձրագոյն ատեանը։

ՏՕՆԸ ԲՐԵԹՕՐԻԱՅԻ ՄԷՋ

Բրեթօրիայէն յուլիս 6 թուակիր հեռագիր մը կ'ըսէ թէ ի պատիւ Թագադրութեան սարքուած հանդէսները երեք օր տեւեցին և այսօր վերջ գտան, այս առթիւ ամբողջ քաղաքը լուսազարդուած էր։ Մասնաւոր հանդէսներ կատարուեցան Թագաւորին ապաքինման ճամբու մէջ բոլորովին մտած ըլլալուն համար։

ԲԱՐԵՑՈՍԻ ՓԱՐԼԱՄԷՆԹԸ

Քէյփթաունէն յուլիս 6 թուակիր հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Բարբէյոյսի նոր կազմակերպեալ վարչութեան փարլամէնթը մօտերս իր առաջին նիստը պիտի ընէ։

ԻՐԱՒԱՐԱՐ ԱՏԵԱՆԻՆ ԱՌՋԵՒ

Խաղաղութեան դաշնախորհուրդէն վերջ առաջին անգամ ըլլալով, ատրագրող տէրութիւնները պիտի խորհրդակցին Լա Հէյի խորհրդարանին հետ երկրորդական կարեւորութիւն ունեցող Տանիմարքայի վերաբերող Ս. Թովմաս կղզին Միացեալ Նահանգներուն ծախուելու խնդիրը։ Այդ կղզին Անգիլեանց արշիպեղագոսին մէջ կոյսերու կղզիներու մէկ մասն է։

Եւ Հոլանտա և Գերմանիա հաւասարապէս այդ իրաւարար ատեանին պիտի ներկայացնեն իրարու հետ ունեցած ընդհովտայ պարաններու խնդիրը։

ՎԷՆԷԶՈՒԷԼԱ

Վէնէզուէլայի դեսպանը պաշտօնապէս կը հերքէ այն տարաձայնութիւնները որոց համեմատ Վէնէզուէլական ըմբոստները շատ մը յաղթութիւններ տարած ըլլան հոն ու հոս։

Դեսպանը կը յայտարարէ թէ այս զրոյցները ամէնքն ալ անհիմն են։ Ըմբոստութիւն ըսուածը պարզ անկարգութենէ մը տարբերութիւն չունի։ Եւ այդ անկարգութիւններն ալ պատահեցան անոր համար որ կառավարութիւնը օտար նաւերու քանի մը նաւահանգստաններ, մանելը արգիլելուն մէջ օգտակարութիւն մը տեսաւ։

Քանի մը օտար նաւեր ռազմամթերք փոխադրած են ըմբոստներուն յանձնելու, և երբ ասոնք կառավարութեան կողմէ գրաւուեցան, այն ատեն անոր անկարգութիւնները երեւան եկան. և պատճառ եղան նաւահանգիստները գոց պահելու օտար նաւերու առջեւ։

Այդ անկարգութիւններուն մասին Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն թէ, Սինսինատիի հրամանատարը, որ այժմ Կուրայրա կը գտնուի, հեռագրած է թէ օտարները բնաւ չարչրկուած չեն Վէնէզուէլայի պատերազմիկներէն։

ՀՈՆՈԼՈՒԼՈՒԻ ՊԱՐՏԱՃԱՆԱՉՆԵՐԸ

Սան-Ֆրանչիսգօէն քաշուած յուլիս 5 թուակիր հեռագիր մը կ'ըսէ թէ, Հոնոլուլուէն այսօր քաղաքս եկած լրագիրները Հոնոլուլուի մէջ կատարուած Թագադրութեան հանդէսներուն նկարագրութիւններ կ'ընեն։ Հոնոլուլիցիք որոնց հանդէսներուն մասնակցած են նաև անգլիացիներ և ամերիկացիներ, լսած չեն եղեր Էտուարտ Թագաւորին հիւանդութիւնը։ Ցիշեալ լրագիրները Ուէստմինիսթր աբբայարանին մէջ Թագադրութեան առթիւ կատարուելիք հանդէսներուն նկարագրութիւններն ալ ըրած են, և որ աւելին է մասնաւորապէս նշանակած են Լոնտոնի և ընդհանուր աշխարհի մէջ տիրող ուրախութիւններուն ցոյցերը։

ՇԱՔԱՐՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարին արտօնութեամբ, Մ. Ռէյթ, նոթա մը զրկած է Պրիւքսէլի մէջ գումարուած ժողովին մասնակցող բոլոր տէրութիւններուն, որով Ռուսիոյ ելեմտից նախարարին գաղափարը կը պարզէ շաքարի խնդրին նկատմամբ։ Ռուսիա, կ'ըսէ Մ. Ռէյթ, այդ ժողովին չմասնակցեցաւ, որովհետեւ խնդիրը ո և է կերպով չահագրգռող հանգամանք մը չունի Ռուսիոյ համար։ Ռուս կառավարութիւնը շաքարի արտածումը քաջալերելու համար ուղղակի կամ անուղղակի ապահովագիններու դրութիւնը ընդունած չէ։ Ռուսիա կը ջանայ պարզապէս կանոնաւորել երկրին մէջ ծախուած շաքարին քանակութիւնը։ Այս պայմաններուն մէջ Պրիւքսէլի շաքարի խնդիրին համար գումարուած ժողովին մասնակցող կառավարութիւններուն կողմէ սահմանուած ո և է օրէնք կամ կանոն Ռուսիոյ համար չէ՛ն։

Մէլպուռնէն 6 թուակիր հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Աւստրալեան կառավարութիւնը որոշած է չմտնել ո և է կերպով Պրիւքսէլի շաքարներուն պայմանագրութեան մէջ։ Այս պատճառաւ Աւստրալեան կառավարութիւնը հաղորդակցութեան մտած է Անգլիոյ գաղթային նախարարին, Մ. Չէմպըրլէնի հետ։

ՊՈԹԱ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՄԷՋ

Պրիւքսէլէն յուլիս 6 թուականով հեռագիր մը կ'ըսէ թէ՝ Տիկին Պոթա Օսթանտի մէջ «Վիլլա» մը վարձած է, իր ամուսնոյն զօրավար Պոթային համար, ուր ամառը պիտի անցնէ։

«ՄՈՀԻԿԱՆ» ՆԱՒԸ

Նիւ-Եորքէն 6 յուլիս թուակիր հեռագիր մը կ'ըսէ թէ, Նիւ-Եորքցիք մեծ մտատանջութեան մէջ են «Մոհեկան» անուն ամերիկեան դպրոց-նաւին մասին, որ 37 օրէ ի վեր Եօքօհամաէն մեկնած է Հոնոլուլու երթալու համար, որուն ո՛ւր կամ ի՛նչ ըլլալուն վրայ տեղեկութիւն չունին։

«Մոհիկան» փայտաշէն հին չոգենաւ մըն է 1900 թօնօ տարողութեամբ։

ՄԵԾ ՀՐԴԵՀ ՊԱՅԵՕՆԻ ՄԷՋ

Հրդեհ մը յուլիս 5ին կէս օրէն վերջ մոխիր դարձուցած է Պէլ Ժարտինիէռ կոչուած վաճառատունը։ Ջրհանկիրները գիտնալով որ այլ եւս չէնքը ազատելիք չունի, ջանացած են դրացի չէնքերը ապահով վիճակի մը մէջ դընել։

Անհաշիւ վնաս առաջ եկած է այդ հրդեհին երեսէն։ Հրդեհը սկսած է ժամը 1ին և տեւած է իրիկուան մինչեւ ժամը 10։

ՏԱՐԵԴԱՐՁ

Յուլիս 6ին Ուինսսորի մէջ Ուէլսի իշխանին ամուսնութեան տարեդարձը տօնուած են։

ՃԱՊՈՆԻ ՔՈՄԱՑՈՒ ԻՇԽԱՆԸ

Սպանիոյ Թագաւորը յուլիս 11ին իր ներկայութեան պիտի ընդունի Ճաբոնի Քոմացու իշխանը, որ նուէրներ պիտի տայ թէ Թագաւորին և թէ Աստրիոյ իշխանուհիին։

ՍՊԱՆԻԱ

Սեպտեմբերին Թագաւորը Միջերկրականի մէջ կատարուելիք նաւամարզերուն ներկայ պիտի գտնուի։

Ասոր օր, չորեքշաբթի, Նախարարաց խորհուրդը ժողով գումարեց գաւառապետներու անուանման խնդիրովը զբաղելու համար։

ԲԱՆԱՄԱՅԻ ՋՐԱՆՑՔԸ

Նիւ-Եորքէն յուլիս 5 թուականաւ կը հեռագրուի թէ, Մ. Հօքս իր վարչութեան պատկանող երկու պաշտօնեայ նշանակած է, որոնք Բարիզ պիտի երթան Բանամայի Ջրանցքին ընկերութեան՝ Միացեալ Նահանգաց ունեցած պարտաւորութեանց մասին եղող օրինական իրաւունքները քննելու համար։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԷՆ ՎԵՐՋԸ

Փանտոտայի, Բարէյուսոյ և Աւստրալիոյ զօրաբաժիններուն պատկանող անկանոն զինուորներու մեծ թիւ մը պատուիրակութիւն մը կազմած, ներկայացեր է քաղաքային վարչութեան, օգնութիւն խնդրելու համար։

Պատուիրակութիւնը մարկ ընելէ վերջ, քաղաքապետը ներկայացեր է զինուորական իշխանութեանց, որ յայտարարեր է թէ աշխատութիւն պիտի հայթայթուի խնդրոյ առարկայ այդ զինուորներուն։

ՊԱՊԻՆ ՅՈԲԵԼԵԱՆԸ. — Հռոմէն յուլիս 6 թուակիր հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Պապին յոբելեանին առթիւ 1500ի ճաշ մը տրուեցաւ որուն ներկայ գտնուեցան զանազան բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ։ Կէս օրէն վերջ Հռոմի բոլոր կաթոլիկ ընկերութիւնները Վատիկան փութացին Պապին յայտնելու համար իրենց յարգանքը։

ՄԵՐ ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆԸ
ՊՈԼՍԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔԷ ԹԷՐԹՕՆԸ
☛ Դ. ԷՋԸ ԴԻՄԵՑԷՔ ☚

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 9 յուլիս.— Այսօրուան բժշկական տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ Էտուարտ Թագաւորին առողջական յառաջդիմութիւնները անընդհատ կը շարունակեն. լաւ կը քնանայ. ոյժերը կ'աւելնան. վիրաբուժական գործողութեան տեղը քիչ քիչ կ'աղէկնայ։

—Մ. Չէմպըրլէնի առողջական վիճակը գոհացուցիչ է։ Հիւանդանոցէն ելաւ և տուն գնաց։

—Ուէսթքրոյտընի կայարանին մէջ, Լոնտոնի մօտ, ուղեւորներու կառախումբի մը և վայրաշարժի մը միջեւ ընդհարում մը պատահեցաւ։ Տասներեք հոգի վիրաւորուեցան, որոնց մէկ քանին բաւական ծանր կերպով։

—Լորտ Մէթուէն, այսօր, Լոնտոն ժամանեց։

ԲԱՐԻԶ.—Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովը չվաւերացուց Ժան տը Քասթէլլան կոմսին ընտրութիւնը։

—Ծերակոյտը ընդունեց ուղղակի տուրքերու և հարկերին 3½ տոկոսով Ռանթին փոխման ծրագիրները։

— Հանրապետութեան նախագահը իր ներկայութեանը ընդունեց Սիամի գահաժառանգ իշխանը։

ՍԻԱ.—Պէյրէքայի Թագուհին պառկած ըլլալով, վիճակը, երէկ, մեծ մտահոգութիւն պատճառեց։ Այսօր, սակայն, ամէն վտանգ անցած է։ Թագուհին իրիկուան պիտի կրնայ ելլել անկողնէն։

ՊՈԼՈՆԸԼ.—Ռիծծոլի փողոցին մէջ նպարավաճառի խանութէ մը հրդեհ ծագեցաւ քարիւղներու բռնկելէն. չուրջը գտնուած տուներն ալ այրելէ ետքը, կարելի եղաւ մարել։ Քառասուն հոգի վիրաւորուեցան։

ՍՕՖԻԱ.—Պուլկարական փոխառութեան նպաստաւոր քուէ տուին, նախարարները, անոնց կուսակցութիւնը, Սթամպուլովի կուսակցութիւնը. իսկ հակառակ քուէ տուին ազգայնականները, Քարավէլովի կուսակցութենէն բաժնուողները, ընկերվարականները և հողագործականները։ Փոխառութեան ծրագիրը քուէարկուեցաւ 56ի դէմ 111 ձայնով։

ՔԱՐԼՍՊԱՏ.—Պարսից Շահը Օսթանտ ուղեւորեցաւ, ուր քանի մը օր պիտի մնայ, Քոնթրէքսէվիլ երթալէ առաջ։

ՄԱՏՐԻՏ.—Սոսկալի փոթորիկ մը աւերեց Պատաժոզի նահանգը, բնաջնջ ընելով բոլոր հունձքերը։

ՊԷԼԿՐԱՏ.—Սերպիոյ Թագաւորը ու Թագուհին սեպտեմբերի վերջերը Լիվատիա պիտի երթան՝ Ռուսիոյ կայսեր այցելութիւն տալու։ Ալեքսանդր Թագաւորն ու Թագուհին վերադարձին Կ. Պոլիսէն պիտի անցնին։

ՀՌՈՄ.— Կ'ըսուի թէ Ռուսիոյ կայսրը, Հռոմի մէջ, ներկայ պիտի ըլլայ Իտալիոյ Թագաւորին զաւակին մկրտութեանը։ Թագուհիին ծննդաբերութիւնը դեկտեմբերին տեղի պիտի ունենայ։

ԵԱԼԹԱ.—Թոլսթոյ կատարելապէս ապաքինեցաւ և այս առտու Սեվաստաբօլ ուղեւորեցաւ։

ՄԻՒԹԷՆԷՎՎԻԱ

Ամէրիգանըն Բընսէրվանի էեալէթի տախիլինտէ քէաին Վիլքէսպէր պէլտէսինտէ մուգիմ պուլունան Հընտըրսըն նամընտա պիր չախս իւէ զէվճէսի 14 սէնէտէնպէրու ագտը իզտիվաճ իթմիշ օլտուգլարը հալտէ, 16 էվլատա մալիք տիրլէր։ Պու չօճուգլարըն 14ի թիւամ օլարագ վէ եալըըզ 2սի այրը այրը թէվէլլիւտ էյլէմիշլէր տիր։

—Ֆարմինկտոն քէաին Թօքիօ չէհրինտէ Թագրիպէն 100 քիչի սօգագլարտա հիքեաեէ սէօյլէմէքլէ կէչինիրեօրլար, պունլար էօնլէրինտէ պիր մասա պուլունտուղը հալտէ, սօգագ քէօչէլէրինտէ օթուրուպ, քէնտիլէրինէ միւրաճաաթ իտէնլէրէ հիքեաեէ սէօյլէրլէր։ Նէզտլէրինտէ րէսմ լէվհալարընտան միւրէքքէպ պիր տէֆթէր վար տըր քի հիքեաեէլէր սէօյլէտիքճէ, սամիէունա պու լէվհալարը տա իրաէէ իտէրլէր։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

10 Յուլիս 1902

Ֆրանսա. 3%	(3% Français)	101 30
Բէժի	(Tab. Turcs)	322 —
Գօնսօլիտ.	(R. Turque D.)	27 30
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	116 50
Պանք. Օթթ. 1 52	(Banque Ott.)	556 —
Թրանսվալ	(Transvaal)	136 —

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Վէգալէթի մէէմուրինէլիթլէրինի մուգտէմանէ իֆա էյլէմէքտէ օլմալարընա մէպնի Կալաթա էմթաաի էճնէպիյէ կիւմրիւկի սէր խաթիպախեօրի իզզէթլու Խուրշիտ էֆ. է Թերֆիան սանիէ վէ էմնէթ միւֆէթթիչլէրինտէն Ֆախրի պէյ իւէ Իզմիր Րուսումաթ իտարէսի սալօն մուաճէնէ մէէմուրլարընտան Մէհմէտ էֆ.եէ սալիսէ րիւթպէլէրի թէվճիհ պույրուլմուշ տըր։

ՆՇԱՆ

Խըտէմաթը հասէնէլէրինէ մէպնի, Մաթպուաթը Տախիլիյէ միւտիր մուավինլէրինտէն սաատ. Քեամիլ վէ Վէհպի վէ Մաթպուաթ միւֆէթթիչլէրինտէն Շէմսի վէ Մաթպուաթ միւտիրիյէթի սէր խալիֆէսի Ֆարգ վէ միւմէյիզը էվվէլ Վէլէտ պէյ էֆէնտիլէրէ իքինճի րիւթպէտէն Մէճիտի վէ Մաթպուաթ մէէմուրլարընտան Իզզ. Սամի պէյէ իւչիւնճի րիւթպէտէն Օսմանի Նշանը զիշանլարը իհսան պույուրուլմուշ տըր։

Պէյ օղլու միւթէսարրըֆլըգը տահրիրաթ թաքիպի Տիգրան էֆէնտիյէ տէօրտիւնճի րիւթպէտէն Օսմանի.

ՆԵՐՔԻՆ

ԿԱՅՍ. ԴՆԱՀԱՏՈՒՄ. — Ինչպէս այսօրուան պաշտօնականներէն կը տեսնուի, Վեհ. Սուլթանը գնահատելով Տպագրական տեսչութեան տնօրէնն օգնական Քեամիլ և Վէհպի, ինչպէս նաև գիւանապետ Րէշատ և Ա. Միւմէյիզ Վէլէտ, պարոններու քննիչ Շէմսի պէյերուն քարուք պաշտօնավարութիւնը, բարեհաճեցաւ Բ. կարգի Մէճիտիէ, իսկ քարտուղար Սամիհ պէյի Գ. կարգի Օսմանիէ պատուանշանները շնորհել։ Մեր ջերմագին շնորհաւորութիւնները։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ խտիվը առջի օր Վիէննա հասեր է։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպան Մ. Քօնսթան յուլիս 25ին Պոլիս պիտի վերադառնայ։

ԺԱՆՏԱՌՄ.— Առողջապահական խորհուրդը, ինչպէս երէկ գրեցինք, շրջաբերական մը ուղղեց ամէն կողմ յայտարարելով որ Կ. Պոլսէն մեկնողներուն համար որոշուած բժշկական քըննութիւնները և հականեխումները չպիտի կատարուին այլ եւս։

—Առողջապահական քննիչներ ամէն օր Պոլսոյ զանազան թաղերը այցելելով կը հսկեն հանրային մաքրութեան վրայ։

—Կէտիք-Փաշայի մէջ հաստատուած մասնաւոր չէնքին մէջ առջի օր բազմաթիւ իրեղէններ հականեխուեցան։

—Պուլկարիա ջնջեց Պոլսէն եկողներուն դէմ դրած իր բժշկական քըննութիւնը և հականեխումը։

—Աթէնքէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Յունաստան ալ ջնջած է 5 օրուան քարանթինան և երէկուընէ ի վեր ազատ են ապրանքներու ելեւմուտքը։

—Յուլիս 8ին Աղեքսանդրիոյ մէջ 4 մահ, Թուքի մէջ 1 մահացու դէպք։

—Ռուսիա Բօս-Ֆորի ժամանումներուն դէմ քարանթինա դրաւ։

Ռուս կառավարութիւնը թէև պաշտօնապէս չհրատարակեց Օտեսայի մէջ պատահած երկու դէպքերը, բայց Ռումանիա իր սահմանագլուխին վրայ հականեխումի և քննութեան պիտի ենթարկէ Ռուսիայէն եկողները։

ՀԱՅԿԵՐՈՅԹ.— Ամերիկեան դեսպան Մ. Լէյշման և իր կինը առջի օր հացկերոյթ մը տուին Սըմմըր Բալասի մէջ. ներկայ էին բարձրաստիճան պաշտօնատարներ։

—Բարիզի Ռուս դեսպան իշխան Ուրուսոֆ վերջին կիրակի օրը ճաշ մը տուած է ի պատիւ Պուլկարիոյ Ֆերտինանտ իշխանին։

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարութիւնը եղած հարցումի մը պատասխանելով ըսաւ թէ «նաֆաքա» վճարելու դատապարտուած անձ մը եթէ չվճարէ չկրնար բանտարկուիլ մինչեւ որ դատախազ կողմը անոր բանտարկումը չպահանջէ։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ. —Սոֆիայէն առնուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Սօպրանիէն 55ի դէմ 111 ձայնով ընդունեց է պուլկարական փոխառութեան ծրագիրը։

ՍՔԱՐԹԱՅԻ մէջ, ուր վարդի մշակութեան ձեռնարկուած է քանի մը տարիէ ի վեր, երկու հազար մըքտակէն աւելի վարդի իւղ պատրաստուեր է։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարարը որ երկու օրէ ի վեր հիւանդ էր, բոլորովին ապաքինած ըլլալով իր պաշտօնատեղին կը յաճախէ։

ՍԱՄՍՈՆԻ անցեալ ամսուան առեւտրական վիճակը կայուն էր և ելեւմուտքը կարեւոր գումարի մը չէ հասած, Շաքարի վաճառականները յուսալով որ գինը պիտի բարձրանան, շատ մը ապրանք գնած էին, սակայն տեսնելով որ իրենց գուշակութիւնը չկատարուիր, [illegible] ծախել ապրանքնին։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ երկրագործական վարժարանին տնօրէն Գալֆոճեան էֆ., անցած տարի հարցաքննութեան ենթարկուած էր իր պաշտօնին մէջ անկանոն վճարումներ կատարելուն, սակայն տեղին ամբաստանիչ ատեանը դատարանի հարկ չտեսնելով անպարտ արձակած էր. այս որոշումը հաստատուեցաւ Պետական խորհուրդին վճռաբեկ ատեանին կողմէ։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ դատական ատեանը դատեց Սկիւտար-Գատըգիւղի կազի ընկերութեան և հաշուապահ Մ. Մալուսի միջեւ գոյութիւն ունեցող վէճը, և հերքեց ընկերութեան բոլոր մտադրութիւնները։

ՅՈՒՆԱՑ Ս. Պատրիարքին խորհուրդ տրուած է, որպէս զի Քիթիօյի մետրոպոլիտը քննելու համար եկեղեցական յանձնաժողով մը չղրկէ, որովհետեւ ասկէ հետեւանք մը չպիտի ծագի, և մի միայն պատճառ պիտի ըլլայ նորէն քրիստոնեայ ժողովուրդին միտքը գրգռելու։ Երկու հակառակ կուսակցութիւնները առով պիտի մղուին աւելի բուռն եղանակաւ վիճելու։

ԹԱՆՁԻՖԱԹԻ ՏՈՒՐՔԸ.— Պետական խորհուրդը նկատելով որ Թանզիֆաթի (հանրային մաքրութեան) տուրքը վարձակալներուն պարտքն է, և անոնցմէ ոմանք, առանց այդ տուրքը վճարելու, ուրիշ տեղ կը փոխադրուին որով անվճար մնացած Թանզիֆաթի տուրքը առուծախի ատեն կալուածատէրներէն կը պահանջուի, բան մը որ անպատշաճ է թէև, սակայն տուրքերուն ալ չգանձուիլը թաղապետութեան շահերուն կը վնասէ, որոշեց թէ ասկէց վերջը մեծ ուշադրութիւն ըլլայ Թանզիֆաթի տուրքերը ժամանակին գանձելու համար վարձակալներէն. նաև այդ տուրքը չվճարելով մեկնող վարձակալներէն գանձուին, յետնեալ տուրքերը. իսկ ատոնց գացած տեղը յայտնի եթէ չըլլայ, կալուածատէրներուն դիմուած ըլլայ այն ատեն։

ՇԵՐԱՄԱԲՈՒԾԱԿԱՆ ՄՐՑՈՒՄ.— Իզմիթի և Ատաբազարի շերամաբուծական մրցումը տեղի ունեցաւ անցած երեքշաբթի օր Իզմիթի կառավարական պաշտօնարանին մէջ և հետևեալ մրցանակները բաժնուեցան։

Ա.՝ Թարմ խոզակի մրցումի մասը. —1. Հաճի Պօղոս Տէյիրմէնճեան (Գընճըլերէն) 1000 ղրշ. և ոսկեզօծ արծաթ միտալ։ 2. Քեօքճի զադէ Հաճի Ահմէտ աղա (Ատաբազարէն) 800 ղրշ. և ոսկեզօծ արծաթ միտալ։ 3, Նեմճէ օղլու Հաճի Յակոբ (Ատաբազարէն) 800 ղրշ. և արծաթ միտալ։ 4. Պոլաթեան եղբայրներ. (Իզմիթէն) 700 ղրշ. և արծաթ միտալ։ Եւ Ատաբազարէն 5. Գրիգոր Բագիկեան 600 ղր. և արծաթ միտալ։ 6. Տր. Մինաս Թիւթիւնճեան 600 ղր., արծաթ միտալ։ 6. Ղալիպ էֆ. ի եղբայրը 500 և արծաթ միտալ։ 8. Տէմիրճի Մէհմէտ ուստա 400 ղրշ. և արոյր միտալ։ 9. Յովհ. Կալֆիկեան 300 ղր. և արոյր միտալ։

Բ.՝ Գործիքներու մրցումի մասը. — 1. Օսման Չաւուշ (Հազ Զիֆթլիկէն) 500 ղր. և ոսկեզօծ միտալ. իսկ Ատաբազարէն՝ 2. Հաճի Արթին Զիֆթկիրեան 500 ղր. և արծաթ միտալ։ 3. Յովհ. Կէնճեան 400 ղր. և արծաթ միտալ։ 4. Համամճը Օսման 800 ղր. և արոյր միտալ։ 5. Եորկի Փափազօղլու 300 ղր. և արոյրէ միտալ։

Այս մրցումին մէջ թէև Պոլաթեան եղբայրները, Հաճի Պօղոս Տէյիրմէնճեան և Տր. Մինաս Թիւթիւնճեան էֆ ներն ալ մրցանակի յարմար դատուեցան, սակայն մէյ մը նուէր առած ըլլալով, Բ. անգամ չտրուեցաւ ըստ օրինի։

Գ.՝ Հնտահանութեան գործիքի մաս.—Պոլաթեան եղբայրները՝ որդէն վարձատրուած մէյ մը։

Դ.— Զանազան առարկաներու մըրցումի մաս.—1. Զրկածեան Մկրտիչ (Ատաբազարէն) 500 ղր. և արծաթ միտալ։ 2. Ըսմէթ պէյ (Համիտիյէէն) 300 ղր. և արոյր միտալ 3. Պոլաթեան եղբայրները՝ որդէն վարձատրուած։

Մրցումէն վերջ, տեղին միւթեսարըֆը Քեազիմ պէյ քաջալերական խօսքեր ուղղեց մրցումի մասնակցողներուն և յետոյ բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին կենացը համար։

ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷԻ Ղալաթիոյ, Բերայի ու Պոլսոյ ճիւղերը երկուշաբթի, 14 յուլիս, գոց պիտի ըլլան Ֆրանսայի ազգային տօնին հետեւանքով։

ՇԻՐՔԷԹԻ Խայրիէի վարչութիւնը

որոնց իր շոգենաւթին ոտնակները շոգեկառքիններուն պէս հաստ և կարծր խռաքարոտ չինիլ տալ եղած զեղծումներուն առաջքը առնելու համար։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ բարեկարգութեան պաշտօն ունեցող Մէհմէտ պէյ աղջի օր Մեսաժերի շոգենաւով Պոլիս եկաւ։

ԴԱԴԱՐՈՒՄ.— Յունարէն կանանց յատուկ «Վոսփորիս» Թերթը օրէնքի հակառակ վարուած ըլլալուն անպայման կերպով դադարման դատապարտուեցաւ։

ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ.— Ռումանիոյ մէջ գործածուած երկրագործական գործիքները և անոնց արդիւնքները քննելու համար Վեհ. Սուլթանին հրամանով կազմուած յանձնաժողովը մօտ օրէն պիտի մեկնի։

ՅՈՒՆԱՑ Ս. Պատրիարքը նախընթաց օր ընկերակցութեամբ գործակատարին Կայա. Պալատ գնաց և Ա. քարտուղար Թահսին պէյի միջոցով իր շնորհակալիքը և երախտագիտութիւնը մատոյց Վեհ. Սուլթանին, որ բարեհաճած էր Մեծ Կղզիի մէջ շինուելիք որբանոցին հրամանագիրը շնորհել։

ԿԱՑԱՂԱԲՈՒԺԱԿԱՆ հաստատութիւնը գրեց ամէն կողմ թէ ասկէց վերջ կատղած շունէ մը խածնուած և կամ կատղած մարդ մը պէտք է առ առաւելն 20 օրէն Պոլիս ղրկուին որպէս զի եղած դարմանները պարապի չերթան։

ԱՖԻՈՆԻ ԲԵՐՔԸ.— Աֆիոնի այս տարուան բերքը զանազան ենթադրութիւններու տեղի կուտար, ոմանք շատ կը գուշակէին ոմանք քիչ։ Բայց օդերուն նպաստաւոր երթալը նկատի առնելով այս տարի, Սելանիկի կուսակալութիւնն ալ միասին առնելով, աֆիոնի բերքը 13,000 կողովի չափ պիտի ըլլայ, արդիւնք մը որ ասկէց 20-21 տարի առաջուանին հետ բաղդատելով կը ցուցնէ Օսմ. երկրին մէջ այս բերքին մշակման առած կարեւոր զարգացումը։ Աֆիոնի նոր բերքի առթիւ հետեւեալ վիճակագրութիւնը հրատարակուած է. Նահանգ՝ Գոնիայէն 3050, Այտընէն 1340, Պրուսայէ 4130, Էնկիւրիւյէն 300, Սվազէն 1100, Սելանիկէն 2700 կողով. ընդամէնը 12,620

—Ապարթայի այս տարուան աֆիոնի բերքը քիչ ըլլալով, խարդախութենէ կը վախցուի. ասոր համար վաճառականները քննիչ յանձնաժողով մը կազմեցին, որ պիտի քննէ աֆիոնները խարդախողները կառավարութեան ձեռքով պատժել տալու համար։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Անցած շաբաթ իրիկուն Ղոլոսի մէջ երկրաշարժի բուռն ցնցում մը զգացուած է։

ԴԻՒՑԱԶՆՈՒՀԻ ՄԸ.— Ամսոյս 18ին գիշերը Մուղլաի Գարա Իմամ փողոցը բնակող Պարտաքճը Իպրահիմի կինը Բէնպէ խաթիւն, իր երեք պզտիկներով պառկած էր. գիշերը ժամը 7ին ատեններ նոյն Թաղէն Ալի Օղլու Մուսթաֆա՝ Բէնպէյի տունը մտնելով... շիտակ վեր սենեակը կը դիմէ՝ ուր պառկած էին։ Մարդը իր նպատակը իրագործելու, ժամանակէ մը ի վեր զինք տոչորող սէրը յագեցնելու համար շիտակ անկողին կը մտնէ. սակայն այս միջոցին կինը սարսափահար արթննալով մարդուն ճիտին կը պլլուի և բոլոր ուժովը կը սկսի սեղմել. կռիւը երկու երեք ժամ կը տեւէ, որու միջոցին մարդուն լաթերը բզիկ բզիկ կ'ըլլան և հացի դանակով մըն ալ վիզէն կը վիրաւորուի այս պատուախնդիր դիւցազնուհիին կողմէ։

Տղոց հանած աղմուկէն դրացիներ օգնութեան կը հասնին և կը ձերբակալեն այս լիրբ վարձատրուած սիրահարը, որ սակայն նորէն կծիկը կը դնէ ետքէն ոստիկանութեան կողմէ բանտ առաջնորդուելու համար։

ԶԱՐՄԱՆԱԼԻ ԱՐԿԱԾ ՄԸ.— Բեռնակիր Օսման և Իսմայիլ նախընթաց գիշեր Պինպիր Տէրէկի մէջ պտտած ատեննին տեսնելով որ ոստիկաններ դէպի իրենց կուգան, սկսան փախչիլ։ Բռնական ատենէ վերջը ասոնցմէ Օսման գլխէն, ձեռքէն, ոտքէն և ծունկերէն վիրաւորուած կը գտնուի Սուլթան Ահմէտի մօտ աղբիւրի մը փոսին մէջ. հարցաքննութեան մէջ ըսաւ թէ ոստիկանական պաշտօնեաներուն ձեռքէն ազատելու համար երբ ետեւը նայելով քալերը կ'արագցնէր, չտեսնալով՝ այդ փոս աղբիւրը ինկած էր 11 կանգուն բարձրութենէ։ Վիրաւորը հիւանդանոց ղրկուեցաւ։

ԶԱՐՄԱՆԱԼԻ ՀԵՐՔՈՒՄ ՄԸ.— Առաւօտեան Թերթ մը իր երէկի թիւին մէջ հերքել կը փորձէ այն յարձակումը զոր գործեր էին Սամաթիացի Յարութիւն Ներսէսեան (Իւզէմճեան նկարիչ), Աբիկ Մկրտիչեան և Մաքսուտ Միքայէլեան (Իւզէմճի) անձերը մեքենագործ Գրիգորի վրայ՝ զայն վիրաւորելով։ Զարմացումով կարդացինք այս հերքումը, որովհետեւ մեր հրատարակած այդ լուրը ուղղակի՝ ոստիկանութեան տեղեկագիրէն էր և երկուշաբթի օրուան բոլոր Թուրքերէն Թերթերը առած էին, որով սխալ չի կրնար ըլլալ. և ասկէց զատ այդ անձերուն ձերբակալութիւնը և վիրաւորին ալ իր փտտած աչքը դարմանելու համար մինչեւ այսօր Ազգ. Հիւանդանոցը գտնուիլը մենք բացարձակապէս ստուգած ենք։

Եթէ ամէն մարդ իր խօսքերովը անմեղ նկատուէր, աշխարհիս վրայ, ո՛վ է մեղաւոր չպիտի գտնուէր այն ատեն. անանկ ալ այդ անձերը իրենք են որ անմեղ ենք, այդ տեսակ բան մը պատահած չէ կ'ըսեն, բայց տեսնենք արդարութիւնը, ինչ պիտի ըսէ, քանի որ խնդիրը դատարանի ներկայացուած է արդէն։

Մենք կը կարծենք որ Թերթերը փոխանակ այս կարգի չարագործները քաջալերելու, պէտք է խստատեռակ ընեն զանոնք իբր օրինակ, որպէս զի այդ տեսակ մարդիկ զգուշանան իրենց կիրքերուն ծառայելով, ուրիշներուն վնասելէ։

ՀՐԴԵՀ.— Երէկ առտու ժամը 2 ու կէսին Պէշիկթաշ Քէօյիչի նպարավաճառ Գարապաթաք Օղլու Տիմիթրիի խանութէն հրդեհ ծագեցաւ և անկէց զատ երեք խանութ եւս այրեցան։

Այրած խանութը 300 ոսկիի ապահովագրուած ըլլալով անգլիական ընկերութեան մը, քննութեան ձեռնարկուած է։

—Նիշանճը Խօճի Մէհմէտ բաշա Թաղը, գրաշար Բիւզանդի տունէն երէկ առտու հրդեհ ծագեցաւ, բայց շուտով մարեցին։

ՖԷՍԻ ԽՆԴԻՐԸ

Մեր ամէն օրուան գործածած ֆէսերուն վրայ շատ մը դիտողութիւններ եղած են ու կ'ըլլան տակաւին բոլոր Թերթերուն կողմէ. որովհետեւ Օրօզտի-Պաք հաստատութիւնը զայն սէնտիքի վերածելով չահագործել կ'ուզէ ժողովուրդը, ամէն օր իր ըրած մէյ մէկ նոր կարգադրութիւնովը։ Այս մասին, մեր պաշտօնակիցներէն «Մալիւմաթ»ի մէջ կը կարդանք.

«Ֆէսի կարեւոր խնդրին վրայ երբ մեր բոլոր ըսածները պարապը կ'երթան ըսենք սխալած չենք ըլլար, եւ այդ խնդիրը կրկնելը քիչ մը տգեղ բան մը պիտի ըլլայ թէեւ, սակայն կը ստիպուինք քանի մը խօսք եւս ըսել։

Օրօզտի Պաք հաստատութիւնը գիտէք ի՛նչ չահամոլ հաշիւներով սէնտիքային վերածեց ֆէսը, որպէս զի ապրանքը վար և գինը բարձր քշէ զայն ժողովուրդին, և այս խնդրին մէջ ո՛րքան յաջողեցաւ յայտնի է, որովհետեւ 4 տարուան համար պայմանագիր մը կնքեց Պէնճէպարա, Ալլալէմճեան, Կիւմիւշկերտան և Նիւզամ օսմ. վաճառականներուն հետ և զանոնք կերպով մը իր չահին ծառայեցուց։ Օսմանցիները իրենց խոստմնապահութեամբ և գործի մէջ ուղղամտութեամբ նշանաւոր են. ահա այս պատճառով յիշեալ վաճառականները «Սինեօր» Օրօզտի Պաքին ցոյց տուած ժպտուն դէմքին և անուշ լեզուին, միամիտ և ճշմարիտ երեւոյթ մը նայեցան։ Սակայն Պաք պոչէրչեանը այս բարեմտութիւնը և վաճառականները իրենց բոլոր դրամագլուխովը՝ ի նպաստ իրեն գործածեց։

Կնքուած պայմանագիրը յառաջիկայ յունուարին կ'աւարտի, արդեօք այս վաճառականները նորէն մեծապատիւ Պաքին բերնին մէջ նայելու միտումը պիտի ունենան։

Այս հարցումին մենք ժխտական պատասխան տալ լաւ է սեպենք. որովհետեւ այնքան դրամագլուխով Պաքին չահուն աշխատիլը գովելի ձեռնարկ մը չէ անշուշտ, եւ յիշեալ վաճառականները ինչ դիրք պիտի բռնեն երբ ըսենք թէ, այդ հաստատութիւնը այլ եւս չպիտի տայ մինչեւ հիմա իրենց տուած փոքր թօշակը և թէ որոշած է ֆէսը միայն իր վաճառատան մէջ ծախել. բան մը որ ստուգապէս հաստատած ենք։

Պայմանագրին աւարտումին, Պաքի պարզ միջնորդութիւն ընող այս վաճառականներուն քով ահագին մթերք մը (սթօք) պիտի մնայ. այն ատեն ինչ պիտի ընէ Սինեօր Պաք. պարզ է գուշակելը. այս միամիտ վաճառականներուն վերջին հարուած մըն ալ տալու համար, ֆէսերուն գինը անմիջապէս պիտի իջեցնէ, որմէ ինք բնաւ չպիտի վնասուի, մինչդեռ միւսները այդ գինով չկրնալով ծախել —որովհետեւ աւելի ապրանք եղած է իրենց— պիտի ստիպուին մեծամեծ վնասներու ենթարկուիլ։

Ահա ճշմարտութիւնը, կամ Պաք պոչէրչեանին գործադրելիք ծրագիրը, զոր ստոյգ աղբիւրէ ստուգած ըլլալով, հարկ համարեցինք հրապարակ հանել այս խնդրին մասնակիցներուն օգտին համար.»

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԿԱՐՆՈՅ «Բիւզանդիոն»ի Թղթակիցը հետեւեալը կը գրէ.—

«Գիտէք որ Կարնոյ Քաղաքական Ժողովը «մեղայագիր» մը ղրկած էր Պ. Եզեանցի և Կեդրոնական Խնամակալութեան։ Պոլսոյ Խնամակալութիւնն ընդփոյթ պատասխանելով, կ'առաջարկէր պայմաններն հաղորդել, շեշտելով թէ «երբ կը փափաքիք վարժարանն իբր «սուրբի մը մասունք» ձեր ծոցին մէջ պահել, հարկ է պայմանները բարեփոխել. Նախ վարձքի յաւելումն չենք ընդունիր, գիտնալով որ վարժարանին փոխադրութեան պատճառներէն մէկն ալ ա՛յդ է. Բ. վարժարանին նորոգութեան կարօտ մասերը շինել կ'ստանձնէք. Գ. վարձու պայմանաժամն ալ մինչեւ տասն տարի պիտի ըլլայ, որպէս զի ամէ՛ն տարի կերպիւ եւեք վարժարանին անդորրութիւնը չխանգարի։ Ամսոյս 14ին, Տ. Զաւէն Ծ. Վրդ.ի նախագահութեամբ Գաւառ. ժողովոյ առջեւ կարդացուեցան այս, և Սանասարեան Հոգաբարձութեան ղրկած համեմատ գրութիւններ, նաեւ ուղղակի այս գրութեանց ոյժ տուող մեր Քաղաքական Ժողովոյ տեղեկագիրը, որ կը յաւելուր թէ «փորձ և հմուտ վարպետներու հետ վարժարանին երկրաշարժէ վնասուած մասերը քննելով եզրակացուցինք թէ առ առաւելն 200 ոսկի ծախսով կարելի է նորոգել։» 35 ժողովականներէ կը խօսէին միայն Ատենապետը, որ վարժարանին գանձապետ, Հոգաբարձութեան անդամ, կերպարանելինաց ալ մատակարարն է. տեսուչ Պ. Մատաթեան երկու անդամները, խնամին, հարուստ քահանայ մը, որու զաւակը ձրիօրէն վարժարան ընդունուած է, իրենք իրենց վճռեցին որոշեցին, վարժարանը 10 տարուան համար վարձու տալ (*), երկրաշարժի արկածելոց նպաստի գումարէն վարժարանին վնասուած մասերը շինել, և եթէ վարժարանը նոր յաւելեալ մասերու պէտք ունենայ, Տեսչութիւնը՝ Քաղաքական Ժողովոյ հաւանութիւնն առնելէ ետք՝ իր ծախքով շինէ. «Մեծ-աղա»ներն ալ կ'ըսէին թէ, որչափ որ Քաղաք. Ժողովը նորոգման ծախք 200 ոսկի կ'ենթադրէ, բայց չէնք է, կ'ըլլայ որ 250-300 կամ ալ աւելի երթայ, խնդիր չէ։ Գալով վարձքին, Խնամակալութիւնն 130 ոսկի տալու տրամադիր էր. «մեծ աղա»ները առաջարկին վրայ, որպէս զի գողութիւն մ'ըլլայ վարժարանին 30 ոսկի զեղչելով դարձեալ 100 ոսկի վարձք որոշեցին։ Բայց Տ. Զաւէն Վ. առաջարկեց 30 ոսկին 100 ոսկիէն զեղչել կամ ամենեւին չառնել, որպէս զի մեր մինչեւ ցարդ ըրած զոհողութեան իրաւական մէկ ապացոյցը տուած ըլլանք, մանաւանդ որ կը պահանջուի ալ նոր զոհողութիւն մ'ընել։ Ատենապետն ըսաւ թէ 100 ոսկի առնենք։ Յովհաննէս էֆ. Աստուրեան համոզիչ փաստաբանովը Ազգին և 2,000է աւելի երկսեռ աշակերտաց իրաւունքը պաշտպանելէ ետք առաջարկեց կամ 130 ոսկի վարձք որոշել կամ բնաւ չառնել և պահանջեց որ այս առաջարկ գաղտնի քուէարկուի իսկ համակիրները ըսին, մեք 100 ոսկի վարձք կ'առաջարկենք և քուէ չի գիտենք, մեզի համակարծիք ըլլողը Թող ձեռք բարձրացնէ։ Ձեռքերնին բարձրացնելէ վերջ Տեսչին անձնական հրամայական շեշտով մը գիւղացի ժողովականներու ըսաւ. «խալթ մի՛ ըլլաք, դուք ալ ձեռք բարձրացուցէք». որոնք առ անի համակերպեցան։ Ամէնքն ալ ոտքի ելած էին, քանիցս զանգակ հնչուելով ի կարգ հրաւիրուեցան, ոմանք կը պօռային թէ գաղտնի քուէարկութիւն կը պահանջենք, իսկ «այլք» վերջացաւ լմնցաւ, այլ եւս վիճաբանելու չէ։ Շփոթութեան մէջ իբր թէ 100 ոսկի վարձք որոշուեցաւ, և օրակարգի վրայ գտնուած միւս խնդիրներ առաջիկայ նիստի մը Թողուեցան։

«—Այս տեղ տիրող կարծիքն ա՛յն է որ Խնամակալութեան Խարբերդ ճարտարապետ ղրկելը, տեղափոխութեան համար այնքան խօսք հրատարակել տալը։ Պոլսոյ Թերթերուն ալ այս խնդրոյն վրայ տաք տաք վիճաբանութիւնները՝ պարզապէս Կարնոյ Գաւառային Ժողովին մօտքին վրայ ազդելու համար էին, որպէս զի յօժարի պայմանաժամը տասն տարիի բարձրացնելու, այսինքն՝ Սանասարեան Վարժարանին ա՛լ աւելի տեղաւորելու իր գտնուած տեղը, նաեւ Կարնոյ Գաւառային Վարժարանին կռնակը բեռնաւորելու երկրաշարժէն վնասուած վարժարանին նորոգման ծախքը, և տարեկան վարձքն ալ փոխանակ աւելցնելու, ա՛լ աւելի պակսեցնելու։ Դարձուածը շատ ճարտար էր, որ բոլոր Կարնեցիք և կը զգանչանան բոլոր այս վիճաբանութիւնն յարուցանողներուն գործիմարդու հանգամանքին վրայ։ Եթէ, կ'ըսեն, այսքան խելք ըսկ դպրոցին մէջ վատնուի, Հաստատութիւնն ինքը շատ աւելի արդիւնաւոր կ'ըլլայ»։

ԱՌԱՋԻԿԱՅ երկուշաբթի 1/14 յուլիս Ժամը 7ին Հիւանդանոցի մատուռին մէջ տեղի պիտի ունենայ պսակադրութեան արարողութիւնը Արմենակ էֆ. Այվազեանի Օր. Թագուհի Թօհաֆճեանի հետ։

Արմենակ էֆ. որդին է «Մամուլ» գաւառաթերթի արտօնատէր հանգուցեալ Գէորգ էֆ. Այվազեանի և եղբօրորդի ծանօթ քրոնիկագիր Աբրահամ էֆ. Այվազեանի։

Մեր ջերմագին խնդակցութիւնները ձօնելով երջանիկ և բարեբաստիկ կենակցութիւն կը մաղթենք։

ԲԱՆԿԱԼԹԻԻ Առեւտր. վարժարանի քննութիւնները պիտի սկսին յուլիս 1 երկուշաբթի և պիտի աւարտին յուլիս 7 կիրակի։

Առեւտր. վարժարանի մէջ Գերմ. և Անգլիերէն լեզուներ ալ սկսուած և յաջող արդիւնք տուած են այս տարի։

(*) Ըստ տեղական օրինաց, վաքըֆ մը երկու տարիէն աւելի վարձու չի տրուիր, ուր էր թէ կանխիկ ըլլար, այդ ալ բան մ'էր։

ԿՐԹԱԿԱՆ ՊԶՏԻԿ ՀԱՆԴԷՍ ՄԸ

Աղքատիկ Թաղի մը, Էթմէյտանի դպրոցին տարեկան մրցանակաբաշխութեան հանդէսը տեղի կ'ունենար անցեալ կիրակի օր։

Փայտաշէն, խարխուլ անակի մը ներքնասենեկին մէջ, անշուշտ հանդիսականներուն տեղ տալու համար, խիտ սեղմուածքով մը՝ 40ի չափ երկսեռ պզտիկներ զիրար կը նեղէին կարծես, իրենց միակ դաստիարակուհւոյն հսկողութեան տակ. սակայն՝ այդ պզտիկներն՝ մանաւանդ իրենց աղքատիկ յարդարումի համեստ երեւոյթին տակ. ո՛րքան զուարթ, աշխոյժ և համարձակ հանդիսաբերութիւն մը ունէին նոյն պահուն որ, մենք հազիւ կրնայինք նշմարել նոյն բանը ուրիշ վարժարաններու աշակերտներուն քով։

Եւ պայմանադրական երգերու, ոտանաւորներու կամ մենախօսութիւններու արտասանութենէն ետքը, շատ համեստ մրցանակաբաշխութիւն մը կատարուեցաւ, որմէ ետքն ալ՝ վարժարանին քառամեայ տեղեկագիրը կարդաց ուսուցիչը, ուրկէ մենք ա՛լ կրցանք տեղեկանալ թէ՝ բարեսէրներու նուիրատուութեանց, և ի մասնաւորի ուսուցիչ Մ. էֆ. Զարխուկեանի անձնուէր խնամքներուն շնորհիւ վարժարանը ի վիճակի եղած է տարուէ տարի միշտ 40-50ի չափ տղաքներ կրթել. և սակայն, հակառակ վարժարանին այս տարի միակ շրջանաւարտ մը ունենալուն, տեղեկագիրը չէր որոշեր թէ՝ տարրական ի՛նչ աստիճանի կրթութիւն մը կ'աւանդէր դպրոցին ընթացքը։

Անանկ, Ուսումն. Խորհուրդին ներկայացուցիչ և այլն չի կար հոն, եւ չէր ալ սպասուէր հարկաւ այդ մոռցուած անկիւնին աղքատիկ վարժարանին տարեհանդէսին. միայն՝ Հոգաբարձութեան միակ յարգելի անդամին՝ Ծովիկեան Սեդրաք էֆ.ի, և վարժ.ին Արմաշեան համակրելի դէմքի մը, Արտաւազդ վարդապետ Գալէնտէրեանի ներկայութիւնները հաճելի շուք մը տուած էին համեստ հանդէսին։

Բայց, ի՛նչ որ ուրախարիթ և եզական պարագայ մը կը դառնար նոյն պահուն այն ալ բոլորովին զուարթ, կայտառ և սրամիտ տղոց հանդիսաբերութեան հետ, սա՛ նշանակելի իրողութիւնն էր թէ՝ հազիւ մատի վրայ համրուող աղքատիկ Թաղեցիներ, այնքան նեղ միջոցներով բաւական համեստ վարժարան մը կը պահեն այսօր, ինչ որ անկասկած՝ պզտիկ հրաշք մը նկատուի։ ՄԻՐՕ

ՄԱՀ ՎԵՐ. Ա. Կ. ՊԵՏԻԿԵԱՆԻ

Երէկ, առտուան ժամը 3ին, Գումգաբու, Պագալ փողոց, իր բնակարանին մէջ, երկարատեւ հիւանդութենէ մը ետքը, մահկանացուն կնքեց Կէտիկ Բաշայի Աւետ. Հայոց հովիւ Վեր. Ա. Կ. Պետիկեան։ Հանգուցեալը կը տառապէր աղիքի հիւանդութենէ մը, որ սկսած էր իր 18 տարեկան հասակէն։ Բնիկ Խարբերդցի էր, և ընթացաւարտ Պարտիզակի ամերիկեան վարժարանէն։ Աշակերտած է նաեւ Խարբերդի ճեմարանին մէջ, որ այն ատեն հռչակ հանած էր Խարբերդի մէջ։ Տղայութեանը եկած է Պոլիս՝ մօրեղբօրը քով՝ որ սեղանաւոր է, գրագրութեան պաշտօնով։ Ասկէ չորս տարի առաջ Անգլիա ալ գացած էր, աստուածաբանական ուսման հետեւելու։ Տասը տարի առաջ երեց ձեռնադրուած էր Լանկայի աւետարանական եկեղեցւոյն վրայ։ Անգլիայէ դարձին, քարոզիչ կ'ընտրուի Կէտիկ Բաշայի մատուռին, ուր ամէն կիրակի կը քարոզէր, և որ իր նախաձեռնութեամբ կառուցուեցաւ։ Հովուութեան պաշտօնին հետ, կ'աշխատէր նաեւ գրականութեան, Թերթերուն մէջ գրելով կրօնական զանազան յօդուածներ «Գիւղակ» ծածկանունով, որոնք մեծ ընդունելութիւն գտած են կրօնասէր ժողովուրդին կողմէ, մասնաւորապէս, յօդուածներու շարք մը, զոր ետքէն առանձին հատորով ալ հրատարակած է, «Տօնական Մտածումներ Հայ. Առաքելական Ս. Եկեղեցւոյ» անունով, և ուր ի յայտ եկած է ամբողջ իր դաւանական հայեցակէտովը։ Հանգուցեալը աշխատակցած է նաեւ Թերթիս՝ տոմարագրութեան և իր յօդուածներէն մէկը՝ «Աւետարան»՝ մեծ ընդունելութեան արժանացաւ։

Հիւանդութեան միջոցին մինչեւ վերջը ինքզինքին տէրն էր, և հոգեվարքի օրը, իր հովուած ժողովուրդին անդամները կանչելով խրատականներ խօսեցաւ անոնց։ Իր վերջին խօսքերը հազիւ լսելի ձայնով մը արտասանեց սիրոյ ողբի մը պէս. «Կ'ուզեմ խօսիլ, բայց կարողութիւն չունիմ։ Սէրը կը լսէ, սէրը կարողութիւն չունի։ Մնաք բարով։ Անդին պիտի տեսնուինք։ Դուք կուլա՞ք։ Ես ուրախ եմ։ Միակ ցաւս այն է որ աւելի չկրցի ծառայել Յիսուսի։» Տօքթ. Պարոնը կ'աղօթէր երգով, երբ վերջին շունչը կ'աւանդէր. Վերջին «ամէն» մըն ալ ըսաւ, և ոչ եւս էր Պատ. Պետիկեան։

Մարմինը այսօր պիտի փոխադրուի Ֆերիգիւղի Աւետ. Հայոց գերեզմանատան մատուռը, և կիրակի օր պիտի կատարուի յուղարկաւորութիւնը։

Կը թողու այրի մը և երեք զաւակներ, երկուքը մանչ, Անդրանիկ 16 տարեկան, միւսը Արամ՝ 11 տարեկան և աղջիկ մը Լուսի՝ 7 տարեկան։

Պատուելի Պետիկեանի մահը բաց մը կը թողու Հայ-բողոքականներու հովիւներու դասակարգին մէջ, որուն միակ ձեռնադրուած երէցն էր՝ պատուելի Իւքիւճեանի հետ որ ծեր ըլլալով գործի վիճակին մէջ չէ հիմակ։

Մեր խորին ցաւակցութիւնները հանգուցեալին ընտանեաց, բոլոր բարեկամներուն և պարագաներուն, նաեւ Հայ-բողոքական հասարակութեան։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՈՐՍԱՍԸ

Էսհ. Ումում. տիւն ազչ. գաբ.	29—18 1/2
» » էն եւլքսէք	29—21
» » էն աշաղը	29—16
Ռումէլի շըմէնֆ. ազըմ. գըշա.	114—1/4
» » էն եւլքսէք	114—5/8
» » էն աշաղը	114—1/8

ԳԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Րէժի ագսիօնը Օս. լր.	—
Սիկուրէթ Ա.	0—18
» Բ.	—88
Թրամվայ	5—35
Տուխանս	1—40
Օպլիկասիօն Թրամվայ	492—
Ասիւրանս	3—55
Ֆոսֆորասիօն	0—08.6
Ֆոսմէրսիալ	0—09.6
Լորիօն	69—
Պանգ Նասիօնալ տը Թրք	417—50
Թրանսվաալ	132—
Րընթըմ Թահվիլաթը	495—
Անատոլը շըմ. ագսիօնը	10—22

ԱԳՁԷԼԷՐԻՆ ՖԻՅԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղչ. տան	ղչ. բր.
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	108—02
Մէթալիք	102—20
Ինկիլիզ լիրասը	110—07
Ֆրանսըզ ալթունը	87—26
Բոլ	90—
Գրէմից ալթունը	51—06
Գարպօն գայմէսի	8—59

ԵՎՐՈՊԱ ՊՈՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 9 յուլիս

Ինկ. էսհամը Ինկ. լիրասը	96—37
Օսմ. էսհամը գաբանտը	26—63
» » Բ	28—63
« » Գ	52—25
Օսմանլը Պանգասը	12—25
Մըսըր Տուլ. մուքթթահըտէ	109—50
Պուլկար իսթիգրազը	94—
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վատէ	25—35
Թրանսվաալ	5—37
Շարթըրէթ	3—47

Բարիզ 9 յուլիս

Ֆրանգ էսհ. 3%ֆր.	101—50
Եէնի Օսմ. էսհամը գաբանտը	27—20
Ռումէլի շըմէնտըֆէրի	116—25
Օսմանլը Րէժիսի էսհամը	323—
» Պանգասը	558—
Գրէտի Լիօնէ	1054—
Իթալիա էսհամը	102—
Բաիօրիթէ Թիւրք	—
Օսմանիյէ	—
Տուան Օթօման	528—
Սըրանեօլ	80—57
Թրանսվաալ	136—50
Էժիփսիէն իւնիֆիէ	112—20
Շարթըրէթ	87—

ԳԱՄՊԻՕ

Լօնտրա	110—05
Բարիզ 3 այ վատէլի	22—83 1/2
Ֆիօրէն Մանտա	21—82

Վիէննա 9 յուլիս

Լօնտրա իւզէրինէ գամպիօ	240—
Ռումէլի շըմէնտըֆէրի ֆր.	107—
Օսմանլը Րէժի ագսիօնը	293—

Պէրլին 9 յուլիս

Ռումէլի շըմէնտըֆ. (մարգ)	111—50
Լօնտրա իւզէրինէ գամպիօ	20—335

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Գատըգիւղ՝ եկեղեցւոյ դիմաց Զըպուքճեան դեղարանը միջատասպան Թարմ ու ազդեցիկ փոշի միշտ պատրաստ կը գտնուի գոհացուցիչ գինով։

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»ՆԻՆ ԹԷՖՐԻԳԱՍԸ (58)

ՄԻՒՍԹԱՆԹԸՐԳԸՆ ԽՕՐԱՐԸ

ՄԻՒ'ԷԼԼԻՖԻ

ԲԻՒՐ ՏԷԼԳՈՒՐ

Զ.

ՎԱԼԻՏԷ ԻԼԷ ՆԸՇԱՆԸ

—Միւսիպէթլի պիր վագաա իչիթտիմ, սիզէ խապեր վէրմէյէ հաճէթ եօգ տըր, չիւնքի լապիա օլտուղունըզ գարտ մաթէմ րուսպալարը պէնիմ պիլտիրիմ զատար սիզին տէ մալիւմինիզ օլտուղունը իչար իտէպիլիրլէր։

—Ալլա'հ մ։

—Էվվէթ, Մագսիմ... նիշանլըմ...

օղլու'նու...

—Ա'հ մաամազէլ, պիլիրսինիզ քի...

—Էվվէթ, մաղլուպ օլտուղու հալտէ աէրտէսէթ իտիլմիշ վէ իթհամ իտիլտիկի թէօհմէթէ ուխտանըլամադ պիր....

Մատամ Մարիօն միւթէէսիրէն հայգըրըրտը։

Ա'հ, տալա իրթիքապ էթմէմիշ տիր։

Ալիս սէրպէսթճէ.

—Ասլա։

—Ա'հ, սահի'հ մի, օղլումը սէվիօրսունըզ տէյի'լ մի։

—Էվվէթ։

Մատամ Մարիօն կէնճ գըզա տօղրու գօշուպ, գուճագընա ալարագ, մէրգումէնի գալպի իւզերինէ սըգըւպ բագ աննըստան էօբտիւ։

Նինանըն եիրմի սէնէլիք պիր սիւքիւթ իչինտէ գալմըշ օլան աչգը տու...

տագլարընտան պիլ իւմիտէար տէօշ... քիւլտիւ, մէզգիւէթի իչինտէ քէնտինէ պէօյլէ պիր պէտպախթ արգատաշ պուլունտուղունտան քէնտինի պախթիեար ատտ իտէր իտի։

—Ա'հ, սիզ օնը սէվիյօրսունըզ էօյլէ մի. Կիւզէլ տիր՝ եավրուճուղըմ, Մագսիմ կիւզէլ տիր. եօգ, օ միւճրիմ տէյիլ տիր... ա'հ, աչըգլըմըզ... նէ եաղըգ. սիզ էյիսինիզ, սիզ... սիզ կիւզէլսինիզ. օ տա սիզի սէվէր իտի, տէյի՛լ մի. պունտան էմինիմ...։

Ալիս գըզարտը վէ Մագսիմին քէնտիսինի սէվմէքտէ օլտուղունը իչիթմէքտէն բէք մէսրուռ իտի։

Մատամ Մարիօն քէտէրինի կէնճ գըզըն քէնտի գալպինէ տէօքտիւ, սեօզինէ տէվամ իթտի։

—Օ մէսուտ տըր։

—Րէֆահը հալիմ օնտան իպարէթ տիր. սիզէ կէլտիմ նիշանլըմը խէլաս իթմէք իչուն գուվվէթլիլիրիմիզի պիրլէշտիրմէյէ պօրճլուեուզ։

—Էվվէթ, լաքին նա՞սըլ։

—Իչթէ պունըն իչուն գօնուշաճաղըզ։

Մատամ Մարիօն տիւշէրճէսինէ օթուրտը. գըզ տա մէրգումէնին եանընա օթուրուպ, լագըրտըսընա տէվամ իլէ.

—Քէնտիսինի տարմա սէվմէքտէ վէ տիշինմէքտէ օլտուղումուզը պիլտիրմէք իչուն հիչ տուրմամալըըզ։

—Պունը պիլմէտիկինի հիքմ իտէպիլի՞րմիսինիզ։

—Էվվէթ, պու սիզէ տաիր տիր։ Մատամ, սիզ վալիտէսինիզ. պիր էվլատ մուհապպէթը մատէրինին թէնագուզընտան ասլա չիւպհէ իթմէզ. լաքին պէն անճագ նիշանլըսըյըմ. պէլքի պէնիմ քէնտիսինի ունութմագլըղըմտան գօրգապիլիր։

(Տեւ.)

ՄԻՇՏ ՆՈՐ, ՄԻՇՏ ՀՐԱՊՈՒՐԻՉ

ԸՆԹԵՐՑՈՂԸ միշտ հրապուրիչ նորութիւն մը կը փնտռէ, ամէն անգամ որ թերթը ձեռք առնէ։ ՄԱՆԶՈՒՄԷ՝ հասարակութեան այս արդար փափաքը նկատողութեան առնելով, ջանացած է ամէն օր նոր անակնկալով մը, հաճելի բերանփոխով մը ներկայանալ ընթերցողներուն, միշտ գերակշիռ պահելու համար իր դիրքը լրագրական ասպարէզին մէջ։ Աւելորդ է թուումը ընել այն օգտակար նորութիւններուն որոնք թերթիս հրատարակութեան ընթացքին մէջ երեւցան և պիտի երեւին դեռ, ցոյչափ հասարակութիւնը գիտնայ գնահատել զոհողութիւններու արժէքն ու արհամարհել միօրինակ լճացումները։

Առաջիկայ ՅՈՒԼԻՍ 8ի ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ օրուան թուով քաղցր անակնկալ մը պիտի ներկայացնենք, որմէ քաջայոյս ենք որ խիստ գոհ պիտի մնայ հասարակութիւնը։

ՀԱՌԱՆԳՈՐԴԸ մօտեցած է իր վերջաւորութեան, որպէս զի բերանփոխ մը ըլլայ, մեր եւրոպական վէպերուն հետ պիտի սկսինք հրատարակել նաեւ տեղական նոր վէպ մը՝ ՊՈԼՍԱՀԱՑ ՄԵՐ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԲԱՐԲԵՐԷՆ ԱՌՆՈՒԱԾ։

Հեղինակը հրապարակի ծանօթ գրողներէն է, որ գիտէ հրապոյր ցրցքնել իր տողերուն մէջ։ Բառերու ներդաշնակութիւն, դարձուածներու ճարտարութիւն, խնամուած ոճ, մաքուր միօրինակ լեզու և մանաւանդ նուրբ սրախօսութիւններ՝ գլխաւորաբար աչքի կը զարնեն ՊՈԼՍԱՀԱՑ ԲԱՐԲԵՐԷՆ ԱՌՆՈՒԱԾ այս նոր վէպին մէջ, որ ծայրէ ծայր լեցուն է հետաքրքրաշարժ դէպքերով ու սրտայոյզ իրողութիւններով։

Իրաւ է որ օդային անցքեր, մացածին պատկերներ և այժմէութենէ ինկած ոճիրներ չկան այս տեղական վէպին մէջ. բայց ճշմարիտ իրականութիւնը կայ որ իր բնական հանգոյցներով կը հրապուրէ, կը քաշէ, կը մաղխիացնէ ընթերցողին ուշադրութիւնը. քանի որ ան՝ մօտէն կը ճանչնայ վէպին անձինքն ու անոնց ապրած միջավայրը։

Հեղինակը որ ի հարկէ պիտի թոյլատրէ մեզ անունը դրօշմել վէպին ճակատը, արդէն այն աստիճան փափկանկատ լեզու մը գործածած է որ անոր այս հեղինակութիւնը սիրով կրնայ կարդացուիլ ամէն հասակի անձերէ և նոյն իսկ օրիորդներէ ու պատանիներէ։

ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԷՆ եւ ուրիշ գրիչէ ըղխած տեղական վէպ մը, որ ծայր աստիճան խնամով գրուած է, վստահ ենք որ ԲԱՄԻՄի վէպերուն չափ ընդունելութեան պիտի արժանանայ հասարակութենէն, որ այնչափ ախորժ կ'ըզգայ իր կեանքէն կազմուած գրութիւններէ։

Անոնք որ տեղական վէպ կարդացած չեն, պէտք է փութան կարդալ մեր նոր վէպը, ուր պոլսահայ կեանքը իր ամէն գոյներով պատկերացած է խիստ բնական երանգներով. հարուստը, աղքատը, մտաւորեալը, աշխարհականը, կղերը, ամէնքն ալ ներկայացուած են, որոնց ամբողջութիւնը կը բերայ կատարեալ գաղափար մը տալ Պոլսահայոց ընտանեկան բարքերուն վրայ։

Փոքրառութեամբ տեսանք որ չատեր նախ անփոյթ գտնուեցան ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԻՆ նկատմամբ և հրատարակութեան առաջանալէն ետք վէպին առաջին թիւերէն բաժանորդագրուիլ ուզեցին դժուարութեան մատնելով թերթիս վարչութիւնը։ Ուստի կը յիշեցնենք գաւառներու պատ. ընթերցողներուն որ զանցառութիւն չընեն և հիմակուընէ փութան բաժանորդագրուիլ «ՄԱՆԶՈՒՄԷ»ի, կարդալու համար

ՊՈԼՍԱՀԱՑ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ ՎԷՊը

որ կ'սկսի հրատարակուել 1902 Յուլիս 8ի երկուշաբթիէն, իբր թերթօն «ՄԱՆԶՈՒՄԷ»ի։

Լ'ՈՒՆԻՈՆ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՎԷ ԷՕՄՐ ԻԶՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍԸ

1828 ՎԷ 1829ՏԱ ԹԷԷՍԻՍ ԻՏԻԼՄԻՇ

Բարիսէ Բլաս Վանտօմտա, 9 նօմէրօլու տարէրէ խուսուսի։

ՀԱՐՈՒԹ ՇԻՐԱԿԻՆ	ԷՕՄՐ ՇԻՐԱԿԻՆ
Սէրմաեէ վէ իխթիեաթ 107,000,000 ֆր.	Սէրմաեէ վէ իխթիեաթ 153,000,000 ֆր.
Սէնէնին մագպուզաթը 21,000,000 »	1900 մագպուզաթը 17,000,020 »
Էօսէնէն զիեան 252,000.000 »	Էօսէնէն զիեան 120,000,000 »
Սիկուրթալը խանէլէրին գըյմէթի 19,000,000 »	Սիկուրթալը էօմիւր 260,000,000 »

1828 L'UNION DE PARIS

ՊՈՒՇԻՐԱԿԻՆ զաեէթ միւսաիտ չէրտիթ իւլէ Թիւրքիատա սիկուրթա գայտ իտէր

ԷՕՄԻՒՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱՍԸ տախի միւխթէլիֆ սուբէթտէ վէ խուսուսի էհվէն։

ֆիեսթլա էօմիւր սիկուրթա իտէր։

ՇԻՐԱԿԻՆԻՆ ՊԱՆԴԱՍԸ «Պանգ Օթթօման» օլոնպ, Սթանպոլ Ժաննը տախի Կալաթատա «Պանգ Օթթօման» գարշըրընտա տրը։

ՈՒԷՍԴԸՐՆ

A.D. 1851 TORONTO WESTERN LONDON

ԲԱՐԼԱՍԷՆԹՕՆԸՆ ԳԱՐԱՐԸ ՄԱԽՍՈՒՍԸՅԼԱ ԹՕՐՕՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏՐԱՏԱ

1851ՏԷ ԹԷԷՍԻՍ ՕՂՈՒՆՄԸՇ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ԻՆԿԻԼԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Թագմին օլունան զիյանլարըն մէճմուի	ինկ. լիրա	6,000,000
Մէվճուտ ագչէ վէ հասըլաթը սէնէվիյէ	» »	1,250,000
Բէսամիլէն Թէէտիյէ օլունմուշ սէրմայէ	» »	410,000

Թուրքիա չիւպէսինին միւտիրի ումումիսի. ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Իսթանպոլ, Պահճէ Գարու, Անանիատի խան, Ն՝ 20, 21, 22։

Թաշրալարտա իշկիւզար վէ միւթէպէր աճէնթէլէր արանըլմագտա տըր

ԻՄԹԱՒ.— Շէհրիմիզին էն մաարուֆ Ֆրանսըզ վէ Ալման գումբանիալարըն սէրմայէսի հասըլաթրնա նրսպէթէն 100 % օլսուղը հալտէ Ուէսթըրընքի 125 % տիր։ Իշթէ պու հագիգաթ Ուէսթըրն բագիպլէրինէ թէնֆէվվիւզ իթիմիրմէյէ էն պէօյիւք թէէմինաթ տըր։

ՍԻՆԿԷՐ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՆ ԵՆ ԲՈՎԱՆԴԱԿ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

ՍԻՆԿԷՐի ընկերութիւնը իր հռչակաւոր մեքենաներէն մինչեւ ցարդ 18 միլիոն մեքենայ ծախած է։

ՍԻՆԿԷՐի ընկերութիւնը զանազան արուեստահանդէսներու մէջ 400է աւելի չքադրամ և պատուոյ մրցանակ առած է։

Սոյն անհուն յաջողութիւնը զարս և ոչ մէկ ուրիշ ընկերութիւն կարողացած է ձեռք բերել, ՍԻՆԿԷՐ մեքենայից գերազանցութեան արդիւնքն է։

Կեղծերէն զգուշացէք. Սինկէրի ճշմարիտ մեքենաները կը կրեն իրենց վրայ դիմաց զետեղուած յատկանիշը և կը ծախուին միմիայն ի վաճառատանց

THE SINGER MANFG CO

Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐի

ՀԱՅԹԱՑԹԻՉ ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ, ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԱՐՔԱՅԻՆ, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԻՇԽԱՆԻՆ, ԵՐԷՆ.

Արեւելքի համար ընդհանուր վարչութիւն, Բերա, Գումպարաճի փողոցին անկիւնը գտնուած չէնքը։

Վաճառատունք ի Պոլիս՝ Բերա, Մեծ փողոց, Կալաթա Սէրայի Լիսէին դիմաց։ Ղալաթիա՝ Գարտքէոյ թրամվէյի կայարանին դիմաց։ Պոլիս՝ Սուլթան Համամ և Սուլթան Պայազիտ։ Մանաճիւղք՝ գաւառաց բոլոր քաղաքներուն մէջ։

ՊԱԼԳԱՆ

ՍՕՖԵԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՃԻՐՔԷԹԻ

ՍԵՐՄԱՅԷ, ԻՀԼԻԹԻՅԱԹ, ԹԷՄԻՆԱԹ ՖՐ. 7500000

1899ական մէրի իւլ իմրա	էօմիւր սիկուրթասը պէէլի ֆրգ.	19,534,276
» »	եանկրն » » »	460,267,203
» »	» » բրիմի »	1,433,965

Էօմիւր խուլէրին վէ չօճուգլար իչին միւթէտիլ չէրտիթ իւլէ սիկուրթա ագտ իտէր

Եանկրա էրլէրին հէր նէվի պինա վէ եշեա իւգէրինէ սիկուրթա ագտ իտէր։

Նէֆլիյտի էրգլէրբա էրլը մալ, էվրագը նագտիտ վէ վարբոր սիկուրթալարը գապուլ իտէր։

Հիսէսարանա՝ 1896ական 18½ %, 1897է 18 %, 1898է 18 %, 1899ական 16 % թէմէթթիւ թէվզի իթմիշ տիր։

Շիրքէթին Պանքէրլէրը — (Տէրսական էթէք Լէոնտարատա Սոֆեատա) — Գրէտի Լիոնէ, Անկլօ Աւոթրիան Պանգ, Պանգ Նասիոնալ Պիւլկար։

Թաշրալար իշկիւն միւստահա վէ միւթէպէր քէֆալէթի աճէնթլէր արանըլըյոր — Թիւրքիա իշկիւն ումումի աճէնթէ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Գալաթա, Մէր Թէպանի սօղագ ճէտիխան

ԳՈՒՏԻ ԼԻՈՆԷ

ՄԻՄԻԼԻԱ ՄԻՆՉ 1863

ԱՆՈՒՄ ՇԻՐԷԹԻ

ԹԷՄՄԱԾ ԻԼԷ ԱՌԶ ՕՂՈՒՆԼՈՒ

ՍԷՐՄԱԵԷՆ 250,000,000 ՖՐԱՆԿ

Գլխաւոր գրասենեակ՝ Մարսիլիա, Գուտ Լիոնէ։

Գլխաւոր գրասենեակ՝